

2018

ÅRSRAPPORT

03	INNLEDNING
04	SPAREBANK 1-ALLIANSEN
06	ÅRSBERETNINGEN
16	HOVEDTALL
18	RESULTATREGNSKAP
19	BALANSE
21	KONTANTSTRØMOPPSTILLING
22	NOTER
48	REVISOR
51	ERKLÆRING FRA STYRET OG ADM. BANKSJEF
53	GAVER 2018
55	TILLITSVALGTE I SPAREBANK 1 MODUM

SpareBank 1 Modum leverte i 2018 et av sine beste resultater i bankens 177 år lange historie.....

2018 har vært et år preget av høy vekst i privatmarkedsporteføljen og god underliggende vekst i bedriftsmarkedsporteføljen. Veksten i privatmarkedet er et resultat av høy aktivitet i kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen samtidig som vi har opprettholdt høy markedsandel i Modum.

I løpet av 2018 har det norske bankmarkedet vært stabilt, men PSD2 direktivet har allerede gitt eksempler på hvordan bransjen vil utvikle seg de nærmeste årene. Direktivet gir nye aktører, som i dag ikke regnes som banker, mulighet til å benytte bankenes infrastruktur til å tilby tjenester til bankens kunder med kundens samtykke. Det betyr at bransjen og markedet vil forandre seg og stiller krav til hvordan vi kommuniserer med våre kunder og distribuere våre produkter. Høsten 2018 inngikk vi en avtale med Sbanken som gir kundene mulighet til å se sin kontoinformasjon fra begge bankene i en nettbank eller mobilbank. Dette gir kundene større fleksibilitet og gjør det totalt sett enklere å velge leverandør av finansielle tjenester.

Nye hvitvaskingsregler har ført til en betydelig skjerpelse av bankenes rutiner ved opprettelse av kundeforhold i norske banker. Som en konsekvens av dette gjennomførte vi en stor «samfunnsdugnad» høsten 2018. I løpet av 3 måneder har 7.500 kunder vært i et av våre lokaler og levert sitt pass for elektronisk scanning og registrering. Dette er en viktig hendelse som bidrar til å få kontroll på utfordringene med hvitvasking av pen-

ger og høyere grad av sikkerhet for den enkelte kunde.

SpareBank 1 Modum har i mange år drevet eiendomsmeglervirksomhet som et viktig bidrag til en helhetlig leveranse til våre kunder. I 2018 forsterket vi denne satsingen ved å kjøpe 70,5% av aksjene i Eiendomsmegler Dahl AS. Dette selskapet har kontor i Drammen og opererer i markedene Drammen, Lier, Hurum, Sande og Nedre Eiker. Gjennom denne satsingen vil vi ha tilgang til et større marked og et bedre grunnlag for å sikre god vekst også i fremtiden.

I 2018 var hele organisasjonen igjen gjennom en strategisk revitalisering. Alle medarbeider har bidratt i prosessen og levert et dokument som vi har kalt «Vi vet hvor vi kommer fra og hvor vi skal». Dokumentet beskriver hvordan vi vil fremstå, våre holdninger og hvordan dette skal brukes i arbeidet med våre kunder og forretningsforbindelser. I en verden full av ny teknologi, hurtig endring og uforutsigbarhet skal denne prosessen hjelpe oss til å ta riktige beslutninger til det beste for våre kunder og det markedet vi er en del av.

I bankens 177 års historie har vi bevisst

og ubevisst hatt fokus på bærekraft. I alle disse årene har banken bidratt til prosjekter og utvikling som har vært avgjørende for hvor nærmiljøene og bygdedene står i dag. I 2018 startet vi et bærekraftsprosjekt i den hensikt å spisse vårt fokus på en bærekraftig fremtid med utgangspunkt i bankens verdier og kjernevirksomhet. Hva kan vi bidra med og hvordan gjør vi det? Prosjektet vil avsluttes og implementeres i løpet av 2019.

SpareBank 1 Modum er godt rustet til å møte økt konkurranse, skjerpede regulatoriske krav og den generelle utviklingen. Vi er i gang med 2019 og forventer ett godt år som vil bidra ytterligere til å befeste vår posisjon i de markedene vi opererer i.

Egil Meland
adm. banksjef

SPAREBANK 1 GRUPPEN OG BANKSAMARBEIDET

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produksamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA.

SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgruppering. Alliansen består av 14 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring

og kompetanse. Totalt har alliansen ca. 7000 medarbeidere, hvorav ca. 1200 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet med datterselskaper.

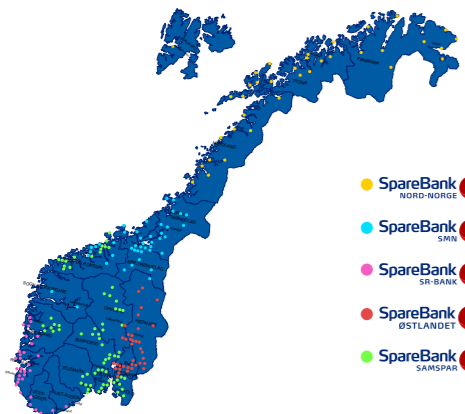
SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet utgjør Alliansesamarbeidet. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1 Banksamarbeidet leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene som kunder, og bidrar til at felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1.

SpareBank 1 Banksamarbeidet utvikler og leverer felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp.

Disse **14** selvstendige bankene utgjør SpareBank 1-alliansen

- SpareBank 1 BV
- SpareBank 1 Gudbrandsdal
- SpareBank 1 Hallingdal Valdres
- SpareBank 1 Lom og Skjåk
- SpareBank 1 Modum
- SpareBank 1 Nord-Norge
- SpareBank 1 Nordvest
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland
- SpareBank 1 SMN
- SpareBank 1 SR-Bank ASA
- SpareBank 1 Søre Sunnmøre
- SpareBank 1 Telemark
- SpareBank 1 Østfold Akershus
- SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1
SR-BANK

18/19,5%

SpareBank 1
SMN

18/19,5%

SpareBank 1
NORD-NORGE

18/19,5%

SpareBank 1
ØSTLANDET

19/12,4%

SpareBank 1
SAMSPAR

18/19,5%

Alliansesamarbeidet

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA

EiendomsMegler 1 Norge AS
SpareBank 1 Kundesenter AS
SpareBank 1 Verdipapirservice AS

SpareBank 1 Gruppen AS 9,6%

SpareBank 1 Forsikring AS (pensjon)
ODIN Forvaltning AS
LOfavør AS
Conecto AS
SpareBank 1 Portefølje AS
Confide AS
SpareBank 1 Factoring AS
SpareBank 1 Spleis AS
Fremtind Forsikring AS

Direkte eid av bankene

SpareBank 1 Kredittkort AS
SpareBank 1 Boligkreditt AS
SpareBank 1 Næringskreditt AS
SpareBank 1 Markets AS
SpareBank 1 Betaling AS
BN Bank ASA

SpareBank 1 Gruppen AS 9,6%

SpareBank 1 Forsikring AS (pensjon)
ODIN Forvaltning AS
LOfavør AS
Conecto AS
SpareBank 1 Portefølje AS
Confide AS
SpareBank 1 Factoring AS
SpareBank 1 Spleis AS
Fremtind Forsikring AS

SpareBank 1

Conecto ODIN

 favør

SpareBank 1

Årsberetning

SpareBank 1 Modum er en betydelig og aktiv samfunnsaktør i Modum og blir mer og mer synlig også i Øvre Eiker og Nedre Eiker. Vi er levende opptatt av det som skjer i regionen, og gjennom vårt samfunnsengasjement ønsker banken å stimulere til økt verdiskapning. Engasjement overfor kunder, vår region og egne ansatte er verdier som preger virksomheten. Banken er engasjert og opptatt av at bankens kunder skal lykkes, hvordan vår region utvikler seg samt at bankens ansatte skal ha interessante og utviklende arbeidsoppgaver.

Konsernet SpareBank 1 Modum består av morbanken og datterselskapet Eiendomsmeidler Dahl AS. SpareBank 1 Modum har i mange år drevet eiendomsmeidlervirksomhet som et viktig bidrag til en helhetlig leveranse til våre kunder. I 2018 forsterket vi denne satsingen ved å kjøpe 70,5 % av aksjene i Eiendomsmeidler Dahl AS. Dette selskapet har kontor i Drammen og opererer i markedene Drammen, Lier, Hurum, Sande og Nedre Eiker. Gjennom denne satsingen vil banken ha tilgang til et større marked og et bedre grunnlag for å sikre god vekst også i fremtiden.

Økonomiske hovedtrekk:

Forretningskapitalen er 12,6 milliarder kroner
Forvaltningskapitalen er 9,1 milliarder kroner
Utlånsvekst inkl. avlastning til SpareBank 1 Boligkreditt 14,7 %
Innskuddsvekst 7,0 %
Konsernresultat før skatt er 96,1 millioner kroner
Egenkapitalavkastning konsern 9,0 %
Ren kjernekapitaldekning morbank 17,4 %

Tallene i beretningen er knyttet til morbanken dersom annet ikke er opplyst.

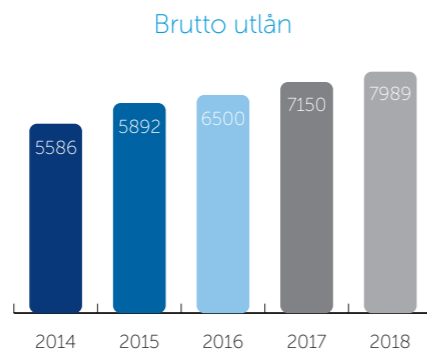
SpareBank 1 Modums utvikling

2018 var preget av sterk konkurranse i boligglansmarkedet, og stor utbyggingsaktivitet i bankens markedsområde. Norsk økonomi er i bedring, til tross for en større omstilling som fortsatt preger økonomien. SpareBank 1 Modum leverte et av sine beste resultat noensinne selv med en reduksjon på 22 mill. kr sammenlignet med 2017. Reduksjonen er i ho-

vedsak knyttet til reduksjon i netto avkastning på finansielle investeringer på 27 mill. kr. I 2017 hadde banken ekstraordinære utbytter på ca. 20. mill. kr fra felleseide selskaper, samt positivt resultat på finansielle investeringer på 10 mill. kr. I 2018 fortsetter banken å øke inntekter som følge av høyere salgsaktivitet og vekst.

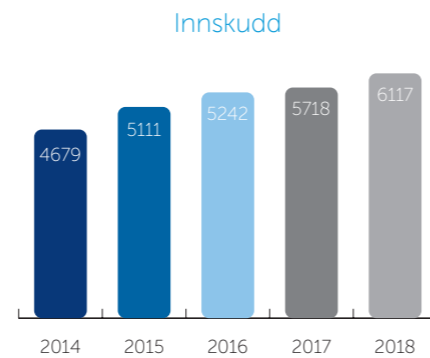
Den digitale utviklingen og våre kunders forventning til bedre produkter og tekniske løsninger har løftet bankens fokus på innovasjon og utvikling. Bankens eierskap i SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1-Banksamarbeidet sikrer tilgang til en konkurransedyktig produktbredde og digitale løsninger med høy kvalitet. Dette strategiske eierskapet gjør at banken er godt posisjonert til å møte en sterkere og digital konkurranse fra nye Fintech's og 3.partsaktører i alle kanaler og på de plattformer våre kunder bruker.

Banken har i 2018 en god utvikling innen de fleste forretningsområder. Utvikling av organisasjonen med fokus på kompetanse og CRM-integrasjon bidrar kontinuerlig til bedre responshåndtering, relevans og tilgjengelighet for våre kunder. Veksten i personmarkedet på 16,9 % er hovedsakelig hentet i bankens primære markedsområder. Banken øker sine markedsandeler i Eiker og Drammen, samtidig som markedsandelen i Modum opprettholdes. Bedriftsmarkedet har en vekst i 2018 på 5 %.

Lange perioder med lave renter påvirker over tid innskuddsmarkedet. Dette i kombinasjon med mange nye nisjeaktører som tilbyr høy innskuddsrente har skapt stor konkurranse om innskuddsmidler. I dette bildet har banken allikevel hatt en god innskuddsvekst, og vår innskuddsdekning er på et tilfredsstillende nivå.

Privatmarkedet oppnådde en vekst på 4,0 %, mens bedriftsmarkedet hadde en økning på 11,7 %. Med stigende rentebaner er det forventning om et mer normalisert, men konkurransepreget innskuddsmarked.

Lavt rentenivå og sterk konkurranse har bidratt til press på rentemargin gjennom hele året. Netto renteinntekter økte med 8,8 mill.kr som følge av sterk utlånsvekst i privatmarkedet.

Provisjoner fra lån overført SpareBank 1 Boligkreditt utgjorde samlet 24,1 mill. kroner (21,8 mill. kroner). Provisjonsinntektene fra selskapet har økt med bakgrunn i økt overført volum og høyere margin på boliglån. Andre provisjonsinntekter økte med 1,2 mill. kroner i 2018 som er et resultat av høyere salgsaktivitet og vekst.

Aksje- og rentemarkedet har vist en svak negativ utvikling i 2018. Det gjenspeiles i verdiutvikling på bankens verdipapirbeholdning og avkastning på finansielle eiendeler.

Banken er godt kapitalisert og har en tilfredsstillende finansiering. Bankens solide finansielle stilling legger et godt grunnlag for å møte regulatoriske krav, sterk konkurranse og omstellingsbehov i tiden som kommer.

Risikostyring

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Risikostyringen i SpareBank 1 Modum skal støtte opp under bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

For å sikre en hensiktsmessig og effektiv prosess, har styret vedtatt rammebetingelser, som ivaretar bankens behandling og oppfølging av de risikoområder som er knyttet til bankens forretningsdrift. Bankens strategi, policy for risikostyring og underliggende strategier for hvert risikoområde oppdateres årlig. Dette setter rammer slik at SpareBank 1 Modum drives med et moderat risikonivå innenfor bankens forretningsområder.

Konsernets risikostyring følger bankens risikostyring, og eierandelen i Eiendomsmeidler Dahl AS medfører ikke vesentlige endringer i risikostyringen.

Styret mottar og gjennomgår med administrasjonen løpende rapporter over bankens risikokoesponeringer, samt virksomheten sett opp mot interne og eksterne rammer. Banken er i hovedsak eksponert for kredittrisiko, markeds- og likviditetsrisiko, samt operasjonell risiko.

Finansiell framskrivning

Med utgangspunkt i det strategiske målbildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste tre årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Formålet med framskrivningen er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker bankens finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, finansieringssituasjon og kapitaldekning.

Kredittrisiko

Det er styrets policy at SpareBank 1 Modum skal ha en moderat kredittrisiko. Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Kredittrisiko anses å være det vesentligste risikoområdet i bankens virksomhet, og er under kontinuerlig overvåking. Overvåkingen av risikoen i porteføljen skjer bl.a. ved hjelp av bankens risikoklassifiseringssystem, hvor hver enkelt kunde på bakgrunn av objektive kriterier klassifiseres etter misligholdssannsynlighet og tapsgrad gitt mislighold. Scorekortene er utarbeidet av Kompetansesenter for Kredit-

modeller (KFK) som er et samarbeidsorgan for SpareBank 1 -alliansen. Den samme klassifisering danner grunnlag for støtte i den enkelte kredittbeslutning.

Samlet sett har banken i 2018 hatt en utvikling i vekst som ligger høyere enn den generelle kredittveksten i Norge. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god, og utviklingen er stabil. Lavt rentenivå, lav arbeidsledighet og moderat stigning i boligpriser påvirker porteføljen positivt ved å opprettholde kundenes gjeldsbetjeningssevne samtidig som sikkerhetsverdiene øker. Lån til privatmarkedet ytes på bakgrunn av kredittscoring kombinert med en individuell vurdering av tilbakebetalingsevnen hvor det er tatt høyde for en «normalrentebelastning».

Banken yter i liten grad kreditt uten sikkerhet, og majoriteten av lånene i privatmarkedet ligger innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag på bolig. Dette sammen med det faktum at 81,3 % av bankens brutto utlån er til kunder i bankens primær- og sekundærrområde, gjør at kredittrisikoen i boliglånporteføljen anses å være lav. Det forventes fortsatt utlånsvekst i 2018. Sikkerhetsdekningen er god, noe som fortsatt tilsier en begrenset tapsrisiko for banken.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes også som god. Banken legger vekt på å ha tette relasjoner til sine næringskunder. Styret har som målsetting at lån til næringsvirksomhet ikke skal utgjøre mer enn 30 % av bankens samlede utlån. Pr 31.12.18 utgjør andelen 17,9 % målt ved brutto utlån. Styret overvåker løpende bankens eksponering innenfor ulike bransjer, samt størrelsen på enkeltengasjementer. Selv om det også innenfor næringssegmentet for en stor del er gitt utlån/kreditt mot sikkerhet i fast eiendom, representerer utlån til næringsvirksomhet en høyere risiko enn utlån til privatmarkedet. Utviklingen i kredittporteføljen følges opp blant annet via misligholdsrapporter, kvartalsvise engasjementsgjennomganger og risikoreporter. Tiltak og fokusområder vurderes løpende med bakgrunn i utviklingen i tallmaterialet.

I 2018 har SpareBank 1 Modum hatt tap på engasjementer hvor det ikke tidligere har vært

foretatt tapsavsetning. Netto tapskostnad i 2018 er 0,3 mill. kroner. I 2018 har banken foretatt bl.a. en større individuell nedskrivning knyttet til et bedriftsengasjement samtidig som gruppevis nedskrivninger er redusert i løpet av året.

Styret mener det er noe kredittrisiko knyttet til enkelte av bankens utlånsengasjement. Individuelle tapsavsetninger ved utgangen av 2018 er på 5,0 mill. kroner hvorav 4,0 mill. kroner i tapsavsetning knyttes til bedriftsmarkedet.

Fremtidige endringer i kredittrisiko vil påvirke kredittkvaliteten i porteføljen og dermed også tapsavsetningene. Endringer i kredittrisiko vil bli fanget opp gjennom den løpende overvåkingen av porteføljen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansielle økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige økte kostnader i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av høyere finansieringskostnader.

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring. Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler bankens moderate risikoprofil. Den blir gjennomgått minimum en gang i året. Strategien inneholder konkrete rammer og styringsparametere, retningslinjer for diversifisering og retningslinjer for rapportering. Inkludert er også en beredskapsplan for likviditet. I forbindelse med ICAAP prosessen foretas det også stresstestanalyser av likviditetsrisikoen.

Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom spredning av innlånene fra ulike innlånskilder og med ulike forfallstidspunkter. Bankens utlån finansieres i hovedsak med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Innskuddsdekningen målt som innskudd i % av brutto utlån viser en svak reduksjon og er 76,6 % (80,0 %). Banken har en ramme som sier at innskuddsdekningen ikke skal være under 70 %.

Overføring av godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen. I løpet av 2018 økte banken overførte lån med 634 mill. kroner.

Utviklingen i innskuddsdekningen og likviditet følges løpende av administrasjonen, og rapporteres til styret.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, aksjer og egenkapitalbevis, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som finansiering og rentehandel.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Rammene blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Risikostørrelsen overvåkes løpende og følges opp gjennom periodevise rapporter til styret. Banken benytter et markedsledende verdipapirsystem for å styre og kontrollere bankens markedsrisiko.

Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og investeringsporteføljen. Det er vedtatt maksimale grenser for den totale renterisikoen banken skal eksponeres mot. Renterisikoen er uttrykt i form av en effekt målt i kroner ved ett prosentpoeng endring av verdien på renteinstrumentene.

Som et ledd i den løpende likviditetsstyringen har SpareBank 1 Modum behov for å disponere en beholdning av verdipapirer som kan benyttes på flere måter for å regulere bankens behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstillelse i Norges Bank.

Bankens beholdning av obligasjoner, aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis utgjorde pr 31.12.18 822,1 mill. kroner (720,4 mill. kroner). Av det totale beløpet utgjør obligasjoner 470,6 mill. kroner, for det meste OMF-er og andre obligasjoner med lav risiko. Formålet med denne beholdningen er primært å tilfredsstille

le retningslinjer til likviditetsreserver, samt å plassere overskuddslikviditet. Strategiske og langsiktige investeringer utgjør 351,5 mill. kroner. Av de langsiktige investeringer utgjør 91,5 % investeringer i selskaper i SpareBank 1-alliansen. Omløpsaksjer, egenkapitalbevis og aksjefond utgjør 22,2 mill. kroner. Risikoen for bankens samlede beholdning anses som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Mennesker: brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer: svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker: kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko representerer både på kort og lang sikt en trussel som kan medføre en vesentlig kostnad. Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 Modum skal i størst mulig grad hindre at ingen enkelt-hendelse forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade bankens stilling i alvorlig grad. Banken har en moderat risikoprofil for operasjonell risiko og arbeider kontinuerlig med risikoreducerende tiltak.

Kapitalstyring

Styret har vedtatt en målsetting for banken på minimum 15,0 % ren kjernekapitaldekning, og samlet kapitaldekning på minst 18,5 % pr 31.12.2018. Bankens mål for kapital ligger over regulatoriske krav. Kapitalstyring skal sikre at SpareBank 1 Modum balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til bankens strategiske mål og vedtatte forretningsstrategi
 - Konkurransedyktig egenkapitalavkastning
 - En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører
 - Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
 - Utnyttelse av vekstmuligheter i bankens definerte markedsområde
 - At ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Det utarbeides en kapitalplan for å sikre en

langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse prognosene tar hensyn til forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag, er bruken av stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor banken utsettes for ulike negative makroøkonomiske hendelser gjennom flere år. SpareBank 1 Modum har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets- og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser dersom de skulle oppstå. Banken rapporterer kapitaldekning etter Standard-metoden.

Et solid resultat for 2018 har tilført selskapet kapital. Bankens rene kjernekapitaldekning er 17,4 %. Bankens mål på ren kjernekapitaldekning på 15 % nås ved utgangen av 2018 med god margin. Videre tilfredsstiller SpareBank 1 Modum det gjeldende kombinerte minimums- og bufferkravet på 12,0 % pluss Pilar 2 kravet på 2,5 %, samlet 14,5 % ren kjernekapitaldekning ultimo 2018. Banken har ved utgangen av 2018 en solid finansiell stilling, er godt posisjonert i forhold til konkurrenter. SpareBank 1 Modum vil fortsette å bygge kapital fremover, og evt. utstede fondsobligasjon ved behov og gjennom dette sikre at banken opprettholder god soliditet og tilfredsstiller eventuelle økende krav.

Organisasjon og arbeidsmiljø

Konsernets hovedkontor er i Vikersund, Modum kommune. I tillegg har konsernet avdelinger i Åmot, Hokksund, Mjøndalen og Drammen. Datterselskapet har sin hovedvirksomhet i Drammen.

Pr. 31.12.18 var det 78 årsverk i konsernet fordelt på 81 medarbeidere. Hvorav 67 medarbeidere og 64 årsverk tilhører morbanken.

Det ble i 2008 vedtatt nasjonale regler for autorisering av finansielle rådgivere slik at kundene i et offentlig register kan forsikre seg om at rådgiver innehar riktig kompetanse. Ved utgangen av 2018 hadde vi 35 autoriserte rådgivere. For å sikre best mulig kvalitet ved tegning av skadeforsikring, er det opprettet

en egen godkjennelsesordning for rådgivere. Ved utgangen av 2018 hadde vi 27 godkjente medarbeidere. I 2018 startet vi opp med autorisasjonsordningen i kreditt. På lik linje med de andre autorisasjonsordningene er dette en nasjonal autorisasjonsordning. Den fremmer og sikrer nødvendig kunnskap, holdninger og ferdigheter hos kredittmedarbeidere. Målet er å styrke kvaliteten på kredittrådgivning og kredittvurdering overfor kunder. Pr. 31.12.18 hadde vi 13 autoriserte kredittrådgivere.

For å møte kundenes forventinger om høy kompetanse, er kontinuerlig kompetanseutvikling et viktig satsingsområde for banken. Kompetente medarbeidere er også ofte motiverte medarbeidere.

Det utøves internkontroll i henhold til forskrift om systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Banken er medlem av Ei-

ker og Modum Bedriftshelsetjeneste som deltar i arbeidsmiljøutvalgets møter. Sykefraværet i konsernet var 4,28 %, mens sykefraværet i morbanken var 4,67 % i 2018, mot et mål på 4,0%. Fraværet er litt høyere enn målet, men fortsatt lavt. Noe som vi tror skyldes et godt og systematisk nærvarsarbeid.

Vi arbeider kontinuerlig med helsefremmende tiltak for å sikre oss at langvarig fravær ikke skyldes faktorer på arbeidsplassen. Vi samarbeider med Min Helsebank, der både medarbeidere og ledere blir fulgt opp av fagpersoner etter eget behov og ønske.

Arbeidsmiljøet er godt, og det er utarbeidet rutiner for området helse, miljø og sikkerhet, som følges i den daglige virksomhet. Det ble ikke rapportert om personskader i 2018.

Vi har en forholdsvis flat organisasjonsstruk-

tur og konsernet er opptatt av at alle, også lederne, er medarbeidere. Vi praktiserer medarbeiderskap og etterstreber en lærings- og treningskultur. Dette mener vi gir engasjerte medarbeidere og gode prestasjoner.

Banken gjennomfører hvert år en organisasjonsundersøkelse. Resultatene fra denne undersøkelsen arbeides med og følges opp ved rapportering til styret, ledelse og tillitsvalgte. I tillegg jobbes det med tiltak på avdelingsnivå. SpareBank 1 Modum ligger helt på toppen i alliansen i denne undersøkelsen.

SpareBank 1 Modum er sertifisert som Miljøfyrtårn. Dette er en nasjonal sertifiseringsordning som har som mål å skape miljøvennlig drift med miljø- og klimatilak som er konkrete, målbare og lønnsomme. Alle bidrag til miljøet er et bidrag for fremtiden. Det er viktig at alle gjør det de kan, og bidrar positivt, slik at

fremtidige generasjoner får like stor glede av å bo og leve i Modum som vi har.

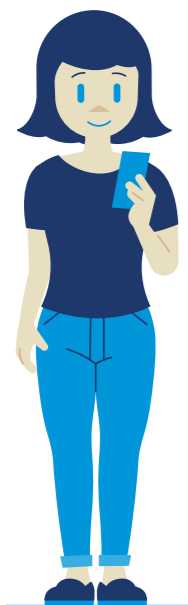
SpareBank 1 Modum driver ikke forsknings- og/eller utviklingsaktiviteter i egen regi, og har derfor ikke kostnader relatert til slike aktiviteter.

SpareBank 1 Modum er medeier i Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS som eies av 3 lokale sparebanker. Selskapet har 6 kontorer, i Vikersund, Hokksund, Mjøndalen, Hønefoss, Gran og Nittedal. Samarbeidet mellom eiendomsmegler og bank fungerer godt. I 2018 forsterket vi denne satsingen ved å kjøpe 70,5 % av aksjene i Eiendomsmegler Dahl AS. Dette selskapet har kontor i Drammen og opererer i markedene Drammen, Lier, Hurum, Sande og Nedre Eiker. Gjennom denne satsingen vil vi ha tilgang til et større marked og et bedre grunnlag for å sikre god vekst også i fremtiden.

Arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt på likestillings- og diskrimineringsområde

Arbeidsgivere, offentlige myndigheter og arbeidslivets organisasjoner skal jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Konsernet vil oppleves som fremtidsrettet og

utviklingsorientert. Vi ønsker å bidra til å løse viktige samfunnsutfordringer, bidra til høyere yrkesdeltakelse, økt verdiskapning og et konkurransedyktig arbeidsmiljø. Det er viktig for oss å speile markedets og samfunnets forventninger.

Konsernet har i sin personalpolitikk målsatt likestilling mellom kjønn. Målsettingen om at det ikke skal være lønnsforskjell mellom kvinner og menn i banken for medarbeidere i samme type stilling, anses som oppfylt. Det kan være lønnsforskjeller mellom stillinger ut fra stillingsinnhold og krav til kvalifikasjoner.

Målet om likestilling inkluderer også jevn fordeling mellom kjønn i lederstillinger. Konsernet har i sin rekrutteringspolitikk lagt dette til grunn. Morbankens ledergruppe består av 50 % kvinner. Andelen kvinner i høyere avlønnede stillinger øker. Dette skyldes både høyere utdannelsesnivå, men også at banken aktivt har redusert antall stillinger med lavere krav til utdanning.

Konsernet tilpasser både arbeidsoppgaver og de fysiske forutsetninger for at personer med nedsatt funksjonsevne kan fungere godt i arbeidshverdagen. Nedsatt funksjonsevne skal ikke være til hinder for å kunne konkurrere om stillinger i banken.

Det er en målsetting i konsernet at etnisk tilhørighet ikke skal være til hinder for å bli rekruttert.

Etiske retningslinjer

Konsernet møter samfunnet og kundene gjennom våre medarbeidere. For at banken skal fylle sin rolle i samfunnet og næringslivet på en god måte og oppnå den nødvendige troverdighet, er det viktig at våre medarbeidere evner å:

- Oppføre profesjonelt og tillitvekkende
 - Identifisere og reflektere over etiske problemstillinger
 - Ta opp og diskutere etiske problemer med kolleger eller ledere
 - Begrunne sine beslutninger på en saklig måte
- Vi anser det som viktig å utvikle holdninger som skaper tillit hos kunder og i samfunnet for øvrig. Like viktig er det å utvikle et kritisk skjønn

til egne og andres vurderinger og å kunne si fra når det er behov for dette. En finansiell rådgiver forventes å kunne håndtere etiske utfordringer på forsvarlig måte og kunne redegjøre for sine valg. Det fordrer god kompetanse i etikk. Alle nyansatte får en gjennomgang av våre etiske retningslinjer. I tillegg har vi en gjennomgang av retningslinjene en gang i året. Retningslinjene er dynamiske fordi verden rundt oss endrer seg, og for å ta høyde for dette, evalueres retningslinjene en gang pr. år.

Samfunnsansvar

SpareBank 1 Modum er en betydelig og aktiv samfunnsaktør i Modum og blir mer og mer synlig også i Øvre Eiker og Nedre Eiker. Vi er levende opptatt av det som skjer i regionen, og gjennom vårt samfunnsengasjement ønsker banken å stimulere til økt verdiskapning. Engasjement overfor kunder, vår region og egne ansatte er verdier som preger virksomheten. Bankens engasjement og opptatt av at bankens kunder skal lykkes, hvordan vår region utvikler seg samt at bankens ansatte skal ha interessante og utviklende arbeidsoppgaver.

Kunder

I forhold til arbeid knyttet til samfunnsansvar har SpareBank 1 Modum hatt fokus på å styrke kunderelasjoner samt bedre etterlevelse av lover og regler for blant annet hvitvasking. Selve fundamentet i vår virksomhetsmodell er å skape verdier for den regionen vi er en del av. Allokering av kapital, både til næringsutvikling og boligbygging er noen av våre viktige samfunnsoppgaver.

SpareBank 1 Modum har et avgrenset geografisk næringsområde og ser derfor at det er vanskelig for banken å påvirke brudd på menneskerettigheter. Bankens vil gjøre det som står i bankens makt dersom brudd på menneskerettigheter blir oppdaget hos bankens relasjoner.

Lokalsamfunnet

SpareBank 1 Modum støtter prosjekter som skaper engasjement, som har verdi over tid og gir nytte og glede til mange som bor i vårt markedsområde. Gjennom utdeling av gaver

ønsker banken å stimulere til engasjement og utvikling. Barn og unge er en viktig del av målgruppen for bankens gavetildelinger. Disse representerer vår fremtid. Gode vilkår for barn og unge gir gode vilkår for vår region. Banken ønsker å støtte gode tiltak som kommer allmenheten til gode. Det skal satses på bredde fremfor smale målgrupper, og lag fremfor enkeltutøvere. Banken tildeler gaver i kategoriene kunst og kultur, utdanning og forskning, idrett og friluftsliv og samfunnsutvikling. Bankens gavefond tilføres en betydelig del av vårt overskudd. Midler fra dette fondet deles hvert år ut til allmenntilgitt formål innenfor kultur, idrett, utdanning og næringsliv. I 2018 delte vi ut hele 8,1 mill. kroner til lokale formål. 200 store og små organisasjoner i distriktet mottok et betydelig bidrag. SpareBank 1 Modum opprettet i anledning sitt 150-års jubileum i 1991, et fond pålydende kr. 500.000,- hvis avkastning skal brukes til støtte for unge talenter innen idrett, sang og musikk og andre kulturaktiviteter som teater, drama, dans, film, foto og lignende i Modum. Hensikten er å fremme utviklingen av disse kulturgruppene og skape grobunn for sunne interesser blant unge mennesker. I 2018 ble det delt ut 2 musikkstipend fra jubileumsfondet. Kr. 25.000 til Ole Henrik Bottolfs med instrument trommer, og et musikkstipend til Håvar Dahlen, også kr. 25.000 med instrument klassisk gitar.

SpareBank 1 Modum sitt gründerfond har som formål å tilgodese tiltak som bidrar til næringsutvikling i Modum kommune med særlig vekt på unge gründerne. Vi ønsker å bidra til at lokale gründerne når sine drømmer. Fra fondet kan det hvert år deles ut inntil kr. 200.000,- etter søknad og fondets midler bør særlig nyttes til finansiering av undersøkelser og tiltak som tar sikte på å komme i gang med ny produksjon, finansiering av produktutvikling, konsulenttjenester, opplæringstiltak og markedsundersøkelser.

I 2018 ble det gitt støtte til følgende prosjekt:

- NOX DECOR AS kr. 100.000,-
- Altium SB kr. 50.000,-
- Smart Guard AS kr. 50.000,-

Prinsipper for god selskapsledelse

God virksomhetsstyring i konsernet omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper

som banken styres og kontrolleres etter for å sikre innskytternes og andre gruppers interesser i banken. Banken ble etablert i 1841 og har siden påtatt seg sin del av ansvaret for en god utvikling av nærområdet både i sin ordinære bankdrift, men også ved aktivt å støtte opp om god næringsutvikling.

Bankens visjon er: "Vi hjelper mennesker å nå sine mål og realisere sine drømmer"

Bankens forretningsidé er:

- Være en selvstendig, lokalorientert bank for kunder i Modum, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Drammen og nærliggende områder.
- Dekke samlet behov for finansielle tjenester til personer, små- og mellomstore bedrifter, landbruk, offentlig sektor, lag og foreninger
- Etablere nære og langvarige kunderelasjoner gjennom kompetente, forandringsvillige medarbeidere med eget krav til kvalitet og høyt etisk nivå.
- Gjennom god lønnsomhet og soliditet bidra til utvikling av næringsliv, kultur og idrett.

SpareBank 1 Modum er en selveid finansinstitusjon. Sammensetningen av de styrende organer er regulert i Lov om Finansieringsforetak, en felles lov for finansforetak i Norge. Loven er styrende for bankens selskapsrettslige forhold. Bankens øverste organ er generalforsamlingen, som består av ni representanter valgt av innskytterne og tre representanter valgt av de ansatte. Generalforsamlingen velger bankens styre.

Etter at det kom forskrifter med krav om godtgjørelses-, revisjons- og risikoutvalg, er det vedtatt at bankens styre også skal fungere som godtgjørelses-, revisjons- og risikoutvalg.

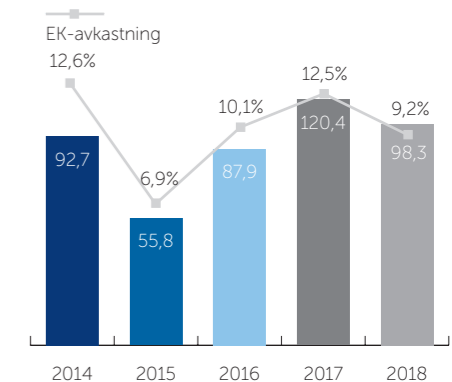
Regnskapet revideres av revisjonsselskapet Ernst & Young AS ved statsautorisert revisor Thomas Karlsen.

Resultatutvikling

Alle opplysninger gjelder morbanken der det ikke er spesifisert at opplysningene gjelder konsernet.

SpareBank 1 Modum oppnådde i 2018 et resultat på 98,3 mill. kroner (120,4 mill. kroner) og en avkastning på egenkapitalen på 9,2% (12,5%). Reduksjonen er i hovedsak knyttet til ekstraordinære utbytter fra felleseide selskap i 2017.

Resultat etter skatt

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter i 2018 utgjorde 143,7 mill. kroner (134,9 mill. kroner). I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rentenettoen i 2018 1,7 % (1,7 %). 2018 var preget av presset kundemargin grunnet lavt rentenivå og sterk konkurranse. Økt utlån og innskudd både til privat- og bedriftskunder har bidratt til økte renteinntekter.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter utgjorde pr 31.12.2018 61,1 mill. kroner (57,7 mill. kroner). Netto provisjonsinntekter økte med 2,8 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak høyere provisjonsinntekter fra boligkredittselskapet grunnet vekst i overført portefølje samt økte marginer på boliglån i 2018. Øvrige provisjonsinntekter har en positiv utvikling. Andre inntekter består i hovedsak av leieinntekter på fast eiendom.

Avkastning på finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle eiendeler ble 30,5 mill. kroner (57,1 mill. kroner). Mottatt utbytte ble redusert med 15,2 mill. kroner (ekstraordinære utbytter fra selskaper i SpareBank 1-alliansen i 2017). Verdiendring og gevinst/tap på finansielle eiendeler falt med 11,5 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak urealisert verdiendring på bankens omløpsportefølje.

Eierandeler i felleskontrollert virksomhet

Banken har eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS, som er knyttet til eierandeler i BN Bank AS. Investeringene er i regnskapet verdsatt til kostpris. I SpareBank 1 Gruppen AS forventes et positivt resultat etter skatt i 2018 på 1 480 mill. kroner. Forsikringsvirksomheten er den vesentligste bidragsyter til resultatet, men de øvrige produktselskapene har vist tilfredsstillende resultatfremgang. Samarbeidende Sparebanker AS har en eierandel i SpareBank1 Gruppen AS på 19,5 %, mens bankens eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS utgjør 7,50 %. Dette ville for banken ha medført en andel av resultatet på 21,6 mill. kroner for 2018.

Bokført kostpris på SpareBank 1 Modums investering i Samarbeidende Sparebanker AS utgjorde ved årsskiftet 69,3 mill. kroner, mens bankens andel av egenkapitalen i Samarbeidende Sparebanker AS var 125,7 mill. kroner.

I forbindelse med overtagelsen av Glitnir Bank ASA, nå BN Bank ASA, ble bankens eierandel lagt under Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS. Bankens eierandel i dette selskapet er 5,25 %. Bokført verdi på eierandelen er 3,7 mill. kr, mens bankens andel av egenkapitalen i selskapet var 35,0 mill. kroner.

Siden investeringene i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS er verdsatt til kostpris, blir bankens resultatandel i disse selskapene ikke regnskapsført. Mottatt utbytte fra de nevnte selskap i 2018 på 21,5 mill. kroner (40,1 mill. kroner) er inntektsført.

Fusjon av forsikringsvirksomheten

SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA inngikk 24. september 2018 avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter. Fusjonen ble godkjent av Finanstilsynet 21. desember og trådte i kraft med virkning fra 1. januar 2019. Det fusjonerte selskapets navn er Fremtind Forsikring AS. Som ledd i transaksjonen er planen å fisjonere de individuelle personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring AS (livselskapet) og DNB Livsforsikring AS, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring AS, til det fusjonerte selskapet. Denne

delen av transaksjonen planlegges gjennomført i løpet av første kvartal 2019.

I transaksjonsavtalen er det lagt til grunn et bytteforhold på 80 prosent for SpareBank 1 Gruppen AS og 20 prosent for DNB ASA. Dette bytteforholdet baserer seg på fremforhandlet markedsverdi av de to skadeforsikringselskapene, inklusive verdien av personrisikoproduktene i den planlagte fisjonen. DNB ASA skal deretter kjøpe seg opp til en eierandel på 35 prosent i selskapet. DNB har i tillegg sikret seg en opsjon på å kjøpe seg opp til 40 prosent eierandel.

I transaksjonen ble det nye skadeselskapet verdsatt til 19,75 mrd. kroner, inklusive verdien av personrisikoprodukter. Fremtind, uten personrisikoproduktene, er verdsatt til 13,5 mrd. kroner, som også er den verdien som opprinnelig ble lagt til grunn i transaksjonen.

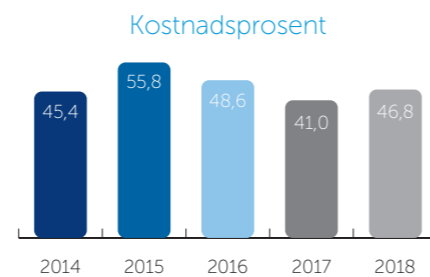
Basert på tall per 31.12.17 og proforma konsernregnskap, vil fusjonen og DNBs oppkjøp fra 20 til 35 % eierandel, samlet sett medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå på ca. 4,7 mrd. kroner. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen er ca 2,5 mrd. kroner.

SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet) vil, før man hensyntar effekten av eventuell overføring av personrisikoproduktene, få en skattefri gevinst på ca. 1,71 mrd. kroner som følge av nedsalget til DNB ASA. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 Modum sin andel av et eventuelt utbytte på 1,71 mrd. kroner (1,46 prosent), utgjør 25,0 mill. kroner. Basert på regnskapstall per 31.12.2018 ville dette medføre en økt ren kjernekapitaldekning på anslagsvis 0,5 prosentpoeng. Et eventuelt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen vil være betinget av kapital-situasjonen og beslutninger i selskapets styrende organer og kan ikke gjennomføres før tidligst i andre kvartal 2019.

Driftskostnader

Sum driftskostnader i 2018 utgjorde 110,2 mill. kroner (102,3 mill. kroner). Personalkostnader utgjør om lag 51 prosent av de totale drift-

skostnadene. Målt i forhold til totale inntekter utgjorde driftskostnadene pr. 31.12.2018 46,9 % (41,0 %). Inntektsføring av ekstraordinære utbytter i 2017 gjør at kostnadsprosenten var kunstig lav i 2017. Målet om en kostnadsprosent på under 47 % i 2018 ble nådd gjennom fokus på kostnadsutviklingen.

Tap og mislighold

Årets netto tap på utlån og garantier er 0,3 mill. kroner (0,1 mill. kroner). Endring i individuelle nedskrivninger og netto konstatert gevinst er kostnadsført med 0,3 mill. kroner (0,1 mill. kroner). Gruppevis nedskrivninger ble redusert med 3,9 mill. kroner. Sum individuelle og gruppevis nedskrivninger på utlån utgjorde 21,2 mill. kroner (20,8 mill. kroner). Brutto misligholdte utlån over 90 dager utgjorde pr. 31.12.2018 12,7 mill. kroner (14,5 mill. kroner) tilsvarende 0,1 % (0,1 %) av brutto utlån inkl. volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Tap og misligholdssituasjonen er spesifisert i note 15. Etter styrets vurdering er bankens kredittrisiko moderat.

Resultatet for 2018 i konsern

Det er morbanken som utgjør de vesentlige resultatpostene i konsernregnskapet. Datterselskapet er konsolidert inn i konsernregnskapet med både inntekter og utgifter. Transaksjoner mellom selskapene blir eliminert. Ved oppkjøp av Eiendomsmegler Dahl AS ble det bokført en goodwill på 16,2 mill. kr i konsernet. Goodwill avskrives over 5 år (jfr. Note 14). Dette er hovedårsaken til at resultatet i konsernet er noe lavere enn resultatet i morbanken. I morbanken er datterselskapene regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Resultatandelen fra datterselskapet inntektsføres i morbanken løpende. Utbytte fra datterselskap bokføres som reduksjon av aksjer i datterselskap.

Årsoverskudd og disponeringer

Etter fradrag av skatt med 26,4 mill. kroner (26,0 mill. kroner), ble resultatet av ordinær drift 98,3 mill. kroner (120,4 mill. kroner). Styret er meget godt tilfreds med resultatet for 2018. Banken har oppnådd god vekst i et konkurranseutsatt marked.

Under henvisning til lov om årsregnskap mv. § 3-3a, bekrefter styret at forutsetningene om fortsatt drift er til stede, og at årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

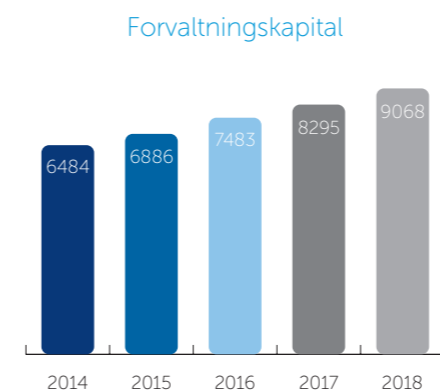
Årsoverskudd av ordinær drift etter skatt er 98,3 mill. kroner

Styret foreslår følgende disponeringer:

Overført til sparebankens fond	kr.	90,3 mill.
Overført til gavefond	kr.	8,0 mill.
Sum disponert	kr.	98,3 mill.

Balanse

Forvaltningskapitalen var ved utgangen av året 9 068 mill. kroner, en økning på 9,3 % fra samme tidspunkt i fjor. Økningen skyldes økte utlån. I samme periode er lån overført til Boligkreditt økt med 634 mill. kroner.

Brutto utlån pr. 31.12.18 utgjorde 7 989 mill. kroner som er en økning på 11,7 % siste år. Medregnes endring overførte lån (økning) til SpareBank1 Boligkreditt AS på 634 mill. kroner, var utlånsvæksten 14,7 %. Privatkunder har fort-

satt hoveddelen av lånene med 76,1 %, mens næringsliv har 23,9 % av utlån. Tas det hensyn til overførte lån til SpareBank1 Boligkreditt AS er andelen lån til privatkunder 82,1 %.

Innskudd fra kunder økte med 399 mill. kroner som er en økning på 7,0 % siste år. Banken hadde en innskuddsvækst fra personmarkedet på 4,0 %, mens innskudd fra næringsliv og offentlig sektor økte med 11,7 %. Ved siste årsskifte utgjorde innskudd fra personkunder 60,5 %, mens næringsliv og offentlig sektor bidro med 39,5 %. Bankens innskuddsdekning pr. 31.12.18 er 76,6% (80,0 %).

Verdipapirer

Bankens portefølje av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis var ved siste årsskifte bokført med 22,2 mill. kroner. I tillegg hadde banken plassert 351,5 mill. kroner i anleggsmidler dvs. unoterte aksjer og aksjer i datterselskap, tilknyttede selskaper og investeringer i felleskontrollert virksomhet. Av de langsiktige investeringer utgjør 91,5 % investeringer i selskaper i SpareBank 1-alliansen.

Langsiktig finansiering

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder. Tilgang på finansiering i markedet er tilfredsstillende. Banken arbeider løpende med å tilpasse seg regelendringer innenfor likviditetsområdet. Isolert sett vil disse endringene bidra til å redusere bankens lønnsomhet. Bankens viktigste finansieringskilde er for tiden SpareBank 1 Boligkreditt AS, og per 31.12.18 var utlån på samlet 3,5 mrd. kroner overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 1 680,4 mill. kroner (1 402,6 mill. kroner) i 2018 og besto kun av obligasjonsgjeld. Gjennomsnittlig restløpetid var ved utgangen av 2018 2,3 år. Av bankens totale verdipapirgjeld ved årets slutt forfaller 20 % i 2019.

Banken tok i mai 2016 og i mai 2017 opp ansvarlige lån på hhv. 45 og 45 mill. kroner for å styrke bankens soliditet og tilfredsstillende myndighetskrav.

Bankens likviditetssituasjon er tilfredsstillende. Bankens Liquidity Coverage Ratio (LCR) er

samlet 104 %, og tilfredsstillende regulatorisk krav (100 %).

Pensjon

Banken er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene i denne lov. Alle ansatte er fra 01.01.2017 innmeldt i bankens innskuddsordning.

Kontantstrømoppstilling

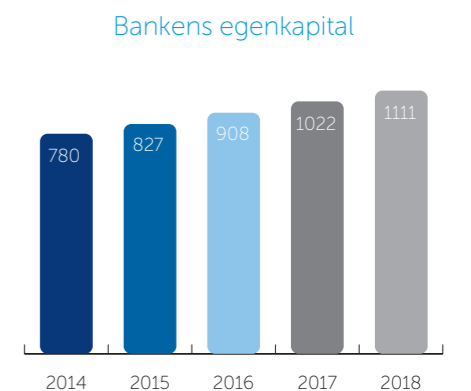
Kontantstrømoppstillingen gjenspeiler i stor grad aktiviteten på de forskjellige områdene drift, investering og finansiering. Den reelle utlånsvæksten vil imidlertid ikke fremgå av kontantstrømoppstillingen da den ikke viser utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Den reelle utlånsvæksten er på 14,7 % og er større enn kontantstrømoppstillingen viser.

Egenkapital

Etter forslag til avsetning utgjør bankens egenkapital og avsetninger pr. 31.12.18:

Sparebanken fond	kr.	1 097,7 mill.
Gavefond	kr.	13,4 mill.
Sum	kr.	1 111,2 mill.

Bankens rene kjernekapitaldekning pr. 31.12.18 er 17,4% (18,6 %). Bankens mål på ren kjernekapitaldekning på 15 % nås ved utgangen av 2018 med god margin. Videre tilfredsstillende SpareBank 1 Modum det gjeldende kombinerte minimums- og bufferkravet på 12,0 % pluss Pilar 2 kravet på 2,5 %, samlet 14,5 % ren kjernekapitaldekning ultimo 2018, med god margin. Styret vurderer bankens soliditet til å være

god, og banken er godt posisjonert i forhold til konkurrenter.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av SpareBank 1 Modums eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Utsiktene for 2019

Verdensøkonomien ble i 2018 sterkt påvirket av svakere utsikter for vekst, høyere renter, politisk usikkerhet, Brexit og handelskrigen mellom USA og Kina, og usikkerheten rundt utfallet av denne. Økende renter og politisk usikkerhet rundt Brexit og handelskrigen mellom USA og Kina påvirker forventningene til økonomisk utvikling i 2019.

I Norge er veksten tiltagende som følge av økte investeringer i oljesektoren. Boliginvesteringene og prisveksten på bolig, flatet ut i 2018 og det forventes en lavere vekst i årene som kommer. Rentene vil fortsatt holde seg lave, men det er forventet en gradvis stigning mot et høyere nivå. Økte renter kan redusere veksten i forbruk, og investeringsviljen knyttet til eiendom.

SpareBank 1 Modum forventer ingen vesentlige endringer i makroøkonomiske forhold i bankens markedsområde. Bankens markedsområde er inne i en positiv utvikling. Arbeidsledigheten er stabil, boligprisene moderat stigende og det er høy aktivitet i boligbygging.

SpareBank 1 Modum har i 2018 oppnådd gode resultater. Spesielt fremheves god kundetil-

gang i privatmarkedet og lave tap på utlån. Banken forventer vekst i utlån til både person- og bedriftskunder og fortsatt lave tap fremover. Det er sannsynlighet for en viss reduksjon i etterspørselen etter bolig etter en lang periode med sterk etterspørsel og prisvekst. Banken har en god boliglånportefølje og forventer derfor at et fall i boligprisene vil påføre banken beskjedne tap.

Fokuset på effektiv bankdrift fortsetter i 2019. Banken skal sørge for gode selvbetjente digitale løsninger med høy grad av brukervennlighet for våre kundene. Digitalisering av banktjenester medfører at kostnadene til IT og systemutvikling øker, men gir samtidig effektivitetsgevinster på sikt. Gode digitale løsninger i samspill med rådgivere med lokalkunnskap har vært en riktig strategi for vekst og kundetilfredshet. Målet for banken er å ha en kostnadsprosent som er konkurransedyktig med andre banker det er naturlig å sammenligne seg med.

Det forventes høy konkurranse i bankmarkedet i 2019 som for SpareBank 1 Modum omfatter produkter knyttet til utlån, sparing, betaling og forsikring. Det forventes fortsatt press på marginer på utlån til personkunder og bedrifter. Et vedvarende lavt rentenivå presser rentedifferansen mellom utlån og innskudd. Bankens inntjening og egenkapitalavkastning vil avhenge av makroøkonomisk utvikling, bankens konkurransekraft og marginutvikling på innlån i det kommende året.

Banken er godt kapitalisert og rustet til å møte et spennende, men utfordrende marked.

Takk til ansatte, tillitsvalgte og forbindelser

2018 ble nok et godt år for Sparebank1 Modum. Årsresultatet viser god vekst, samt stabil og god lønnsomhet og drift i alle markeds og produktområder. Banken viser god evne til omstilling i et marked i stor endring, med øket konkurranse og press på marginer. Banken har styrket sin posisjon i alle sine markedsområder i året som er gått. En bevisst strategi for å styrke og utvikle bankens ulike distribusjonskanaler, har gitt resultater. Blant annet er kjøpet av Eiendomsmeidler Dahl AS i Drammen, et viktig ledd i denne strategien.

Bankens ledelse og ansatte har vist god evne til samarbeid, utvikling og omstilling. I tråd med myndigheters, markedets og kundenes endrede krav, har ledelsen og de ansatte på en god måte kontinuerlig utviklet og tilpasset bankens drift. Det er også vist god evne til å være oppdatert, og å ta i bruk og utnytte den stadig nye teknologien som gjøres tilgjengelig innen finans sektoren. Det er styrets oppfatning at bankens ledelse og ansatte er godt rustet til å videreutvikle og drifte banken i årene som kommer.

Styret ser frem til et fortsatt godt samarbeid med å styrke og utvikle banken videre. Styret vil takke ansatte, ledelsen og tillitsvalgte for god innsats og godt samarbeid i 2018.

Vikersund, 13. februar 2019

Trond Gewalt
Trond Gewalt
styrets leder

John-Arne Haugerud
John-Arne Haugerud
nestleder

Tom Berget
Tom Berget

Siv Hantho
Siv Hantho

Anne Line N. Berglia
Anne Line Berglia

Arnt Olav Svensli
Arnt Olav Svensli

Anne Leversby
Anne Leversby

Egil Meland
Egil Meland
adm. banksjef

HOVEDTALL

RESULTATSAMMENDRAG (hele tusen kroner)	31.12.2018	31.12.2017
Netto renteinntekter	143 666	134 880
Netto provisjons- og andre inntekter	61 146	57 708
Netto avkastning på finansielle investeringer	30 449	57 133
Sum inntekter	235 260	249 721
Sum driftskostnader	110 227	102 268
Driftsresultat før tap	125 033	147 453
Nedskrivning på aksjer	0	908
Tap på utlån og garantier	338	101
Resultat før skatt	124 695	146 445
Skattekostnad	26 367	26 037
Totalresultat	98 328	120 407

NØKKELTALL	31.12.2018	31.12.2017
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	9,2 %	12,5 %
Egenkapitalavkastning konsern	9,0 %	
Kostnadsprosent	46,9 %	41,0 %
Kostnadsprosent konsern	53,4 %	
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	7 988 576	7 150 437
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	11 496 074	10 023 743
Innskudd fra kunder	6 116 839	5 718 023
Innskuddsdekning	76,6 %	80,0 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	11,7 %	10,0 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	14,7 %	10,9 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	7,0 %	9,1 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	8 696 750	7 855 239
Forvaltningskapital	9 067 934	8 295 284
Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	12 575 432	11 168 590

Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl. SB 1 Boligkreditt		
Tapsprosent utlån 3)	0,0 %	0,0 %
Misligholdte engasjement (over 90 dager) i % av brutto utlån	0,1 %	0,1 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,1 %	0,0 %

Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	17,4 %	18,6 %
Kapitaldekning	19,2 %	20,2 %
Netto ansvarlig kapital	978 834	933 644
Uvektet andel egenkapital	9,6 %	10,3 %

Kontor og bemanning		
Antall bankkontorer	5	4
Antall årsverk	63	63
Antall årsverk (konsern)	77	

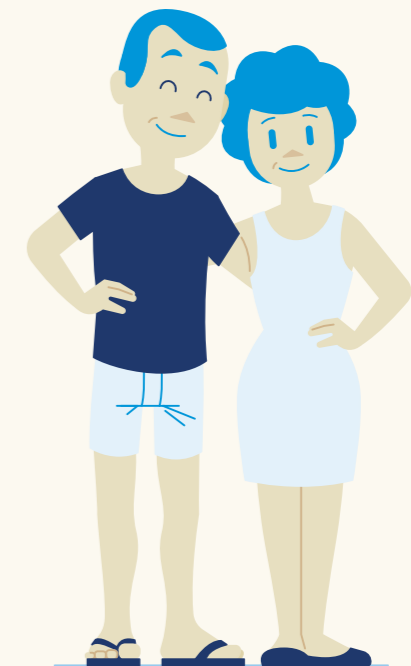
% av gjennomsnittlig forvaltningskapital		
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1,7	1,7
Netto andre driftsinntekter	1,1	1,5
Sum driftskostnader	1,3	1,3
Tap på utlån, garantier m.v.	0,0	0,0
Resultat av ordinær drift etter skatt	1,1	1,5

- 1) Ordinært resultat i prosent av gjennomsnittlig egenkapital
- 2) Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter
- 3) Netto tap i prosent av brutto utlån inkl. Boligkreditt hittil i år.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morbank			Konsern
2017	2018		2018
213 106	233 667	Renteinnbetalinger	233 905
-78 226	-90 001	Renteutbetalinger	-90 043
109 376	95 841	Andre innbetalinger	129 040
-106 662	-120 632	Driftsutbetalinger	-151 574
-18 719	-23 977	Betalte skater	-25 418
118 875	94 898	Netto kontantstrøm fra driften	95 910
-649 838	-838 139	Netto inn(+)/utbetalinger(-) på utlån	-850 885
-1 634	82	Netto inn(+)/utbetalinger(-) andre fordringer	82
-99 999	-126 345	Netto inn(+)/utbetalinger(-) verdipapirer	-102 243
-105 729	183 915	Netto inn(+)/utbetalinger(-) plasseringer i kredittinstitusjoner	183 909
-857 200	-780 487	Netto kontantstrøm fra løpende finansiell virksomhet	-769 137
- 821	-1 344	Netto inn(+)/utbetalinger(-) realaktiva	-1 344
-	-	Netto inn(+)/utbetalinger(-) andre anleggsmidler	-
	-	Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-13 981
	580	Innbetalinger salg anleggsmidler	580 -
- 821	-764	Netto kontantstrøm fra investeringer	-14 745
475 746	398 816	Netto inn(+)/utbetalinger(-) innskudd fra kunder	392 661
-	-	Netto inn(+)/utbetalinger(-) innlån fra kredittinstitusjoner	-
260 223	282 609	Netto inn(+)/utbetalinger(-) øvrig gjeld	290 383
735 969	681 425	Netto kontantstrøm fra langsiktig finansieringsvirksomhet	683 044
-3 177	-4 928	Netto endringer i likvider	-4 928
25 568	22 391	Likviditetsbeholdning 01.01	22 391

NOTER

SIDE		
23	NOTE 1	GENERELL INFORMASJON
23	NOTE 2	REGNSKAPSPRINSIPPER SIDE
26	NOTE 3	FINANSIELL RISIKOSTYRING
28	NOTE 4	PROFORMA SAMMENLIGNINGSTALL KONSERN 2017
29	NOTE 5	NETTO RENTEINNTEKTER
29	NOTE 6	NETTO PROVISJONSINNTEKTER
29	NOTE 7	ANDRE DRIFTSINNTEKTER
30	NOTE 8	UTBYTTE
30	NOTE 9	NETTO VERDIENDRING PÅ VERDIPAPIRER
31	NOTE 10	PERSONALKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE
32	NOTE 11	ANDRE DRIFTSKOSTNADER
32	NOTE 12	SKATTER
33	NOTE 13	VARIGE DRIFTSMIDLER
34	NOTE 14	GOODWILL
34	NOTE 15	KREDITTINSTITUSJONER
34	NOTE 16	UTLÅN TIL OG FORDINGER PÅ KUNDER
38	NOTE 17	OBLIGASJONER OG SERTIKATER
38	NOTE 18	AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINSTRUMENTER
40	NOTE 19	AKSJER I DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET
40	NOTE 20	NÆRSTÅENDE PARTER
41	NOTE 21	PENSJONSFORPLIKTELSE
42	NOTE 22	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN
42	NOTE 23	INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER
43	NOTE 24	GJELD
43	NOTE 25	EGENKAPITAL
44	NOTE 26	KAPITALDEKNING
45	NOTE 27	FINANSIELLE DERIVATER
46	NOTE 28	LIKVIDITETSRISIKO
46	NOTE 29	GARANTIANSVAR
47	NOTE 30	PANTSTILLELSER
47	NOTE 31	MARKEDSRISIKO

NOTE 1 – Generell informasjon

SpareBank 1 Modum har forretningsadresse Vikersundgata 29, 3370 Vikersund. Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregisteret er 937 889 186. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Konsernet består av morbanken SpareBank 1 Modum og Eiendomsmegler Dahl AS. Bankens virksomhet er vurdert som en samlet virksomhet, dvs. ett segment. Alle noter gjelder morbanken der det ikke er spesifisert at opplysningene gjelder konsernet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

NOTE 2 – Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder og forskrifter.

ringsgebyr for slike poster resultatføres på transaksjonstidspunktet.

lighold over 90 dager og en løpende oppfølging av alle lån med restanse under 90 dager.

Inntekstføring og kostnadsføring

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser måles til amortisert kost, og resultatføres løpende basert på effektiv rentemetode. Effektiv rentemetode er en kalkulering av amortisert kost av et finansielt instrument, og benyttes for allokering av renteinntekt eller rentekostnad over instrumentets forventede løpetid. Den effektive rente er den renten som diskonterer den estimerte fremtidige kontantstrøm over den forventede løpetiden til det finansielle instrumentet. Gebyrer ved etablering knyttet til rentebærende gjeld og utlån til kunder inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. Endringer i utlånets rentesats på grunn av endringer i markedsrenten, påvirker ikke balanseført verdi av utlånet.

Transaksjoner og beholdning i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Utlån og garantier

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Utlån til kunder er pr 31.12.2018 vurdert til amortisert kost. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og blir derfor ikke periodisert. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen (avdrag), pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorar og gebyr ved formidling av finansielle instrumenter (garantier og lignende) som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres løpende i perioden. Etable-

Fastrenteutlån til kunder regnskapsføres også til amortisert kost som øvrige utlån. Informasjon om beregnet markedsverdi på utlånene opplyses i egen note (se note 14).

Privatkunder

Vurdering av tap på lån til privatkunder foregår ved månedlig gjennomgang av låneporteføljen. Det foretas en gjennomgang av hvert enkelt lån med mis-

Næringslivskunder

Vurdering av individuelle nedskrivninger på enkeltengasjement omfatter samtlige næringslivsengasjementer som er misligholdte. Alle næringslivsengasjementer hvor kunden har negativ eller meget svak likviditet, sviktende egenkapital eller resultatet er negativt eller meget svakt, vurderes. Vi har minimum en grundig gjennomgang av alle tapsut-satte næringsengasjement hvert kvartal. Store engasjement overvåkes spesielt.

Nedskrivning utlån

Nedskrivning for tap på utlån foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et utlån til kunde eller en gruppe av utlån til kunder har verdifall.

Individuelle nedskrivninger vurderes dersom det foreligger en objektiv indikasjon på redusert kredittkvalitet hos kunden. Dersom banken har bevilget flere lån til samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Verdi av pantestikker fastsettes til antatt realisasjonsverdi på forventet fremtidig realisasjonstidspunkt. Den effektive renten som benyttes er lånets effektive rente før objektive indikasjoner på verdifall ble identifisert.

Nedskrivninger reverseres helt eller delvis når verdifallet anses å være helt eller delvis bortfalt. Når banken konstaterer tap på engasjement som det tidligere er gjennomført individuelle nedskrivninger på, blir hele tapet rapportert som konstatert i perioden, mens den individuelle nedskrivningen blir tilbakeført. Innkomne beløp på tidligere avskrevne engasjement, rapporteres som reduksjon i tap på utlån og garantier.

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Vurderingen baseres på objektive indikasjoner for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til gruppen. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovedsektor eller hovednæringer samt risikoklasse. Beregning av nedskrivningsbehov foretas per kundegruppe med utgangspunkt i estimater for konjunktursituasjonen samt tapserfaring for de respektive kundegruppene. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen.

Individuelle og gruppevis nedskrivninger resultatføres som tap på utlån og garantier.

Overføring av låneporteføljer til SpareBank1 Boligkreditt AS

Låneporteføljen føres ut av balansen på det tidspunktet reell risiko vedrørende utlånene er overført og kontroll over rettighetene til utlånene er bortfalt. Pr 31.12.2018 utgjorde porteføljen overført til boligkreditt 3 507,5 mill. kroner.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og dets datterselskap. Som datterforetak regnes alle foretak banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i

den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken ikke lenger har kontroll. Proforma tall for 2018 er ikke utarbeidet da det er uvesentlig avvik mellom datterselskapets resultat for hele året og eierperiode.

I morbanken er datterselskapene regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Resultatandelen fra datterselskapet inntektsføres i morbanken løpende. Utbytte fra datterselskap bokføres som reduksjon av aksjer i datterselskap

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontroll innebærer at SpareBank 1 Modum gjennom avtale utøver felles kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollerte virksomheter er regnskapsført etter kostmetoden. Utbytte fra felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres det året det mottas.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis

Investeringer i ikke børsnoterte aksjer og andeler i deltagerlignede selskaper er klassifisert som anleggsmidler og vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi pr post. Eventuelle nedskrivninger blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Investeringer i aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis som er notert på børs er klassifisert som omløpsmidler. Disse vurderes til børskurs pr 31.12.2018 for hele porteføljen. Egenkapitalbevis som ikke er notert på børs er vurdert til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og virkelig verdi pr 31.12.2018.

Obligasjoner og sertifikater

Obligasjoner og sertifikater er klassifisert som omløpsmidler, behandles som en portefølje og til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2018. Kriteriene som er lagt til

grunn for vurdering som portefølje er at investeringene har god likviditet og eierspredning. Porteføljevurdering er benyttet fordi investeringene samlet sett vurderes som en handelsportefølje holdt for salg.

Eiendom, anlegg og utstyr

Investeringer i eiendom, anlegg og utstyr balanseføres til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskosten inkluderer utgifter for å anskaffe eiendelen. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført. Avskrivningene starter når eiendelene er klare for bruk. Avskrivningene er lineært fordelt over driftsmidlenes forventet økonomiske levetid. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere. Når verdifall ikke lenger anses å foreligge, reverseres nedskrivningen inntil opprinnelig anskaffelseskost.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inn drivelse av engasjementer og som er ment for rask realisasjon, regnskapsføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

Leasing

Finansielle leieavtaler aktiveres i balansen til neddiskontert verdi av fremtidige utbetalinger i leieperioden basert på avtalt rente i leasingperioden.

Skatter

Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden

i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode, er utlignet og nettoført. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelen vil bli realisert i fremtiden.

I tillegg til overskuddsskatt betaler banken formuesskatt til staten med 0,15 %. Skatten inngår i betalbar skatt.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital omfatter utstedte sertifikater, obligasjoner, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonsinnlån. Verdipapirgjelden og den ansvarlige lånekapitalen er pr 31.12.2018 oppført i balansen til pålydende verdi med tillegg av overkurs og fradrag for underkurs. Overkurs inntektsføres og underkurs kostnadsføres som en justering av løpende rentekostnader frem til gjeldens oppgjørstidspunkt.

Pensjoner

Banken har i 2018 hatt en innskuddsbasert pensjonsordning. Innskuddspensjon kostnadsføres direkte.

Banksjefen har i tillegg en usikret ytelsesbasert pensjonsordning. Pensjonskostnaden og pensjonsforpliktelsen beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger, herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt andre aktuarmessige forutsetninger.

Periodens opptjente pensjonsrettigheter og rentekostnad presenteres under det ordinære resultatet, mens endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i og avvik i beregningsforutsetningene (aktuarielle gevinster og tap) regnskapsføres direkte mot egenkapitalen i den perioden de oppstår.

AFP ordning i privat sektor

Ny AFP ordning er ansett å være en ytelsesbasert ordning. Administrator har pr i dag ikke beregnet forventet over- eller underdekning for ordningen som helhet, og av den grunn vil ny AFP ordning måtte behandles som en innskuddsordning. Innbetalt premie i 2018 tilsvarer årets kostnad, se note 21 for nærmere spesifisering.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Finansielle derivater

Banken har inngått sikringsforretninger som sikrer banken for svingninger i rente på henholdsvis innlån og utlån med avtalt fast rente. De finansielle derivatene regnskapsføres derfor som sikringsinstrumenter. Virkelig verdi av sikringsinstrumentene balanseføres ikke, så lenge sikringene anses som effektive. Netto oppgjør for de finansielle derivatene resultatføres på samme regnskapslinje som rente fra den balanseposten som instrumentet skal sikre (sikringsobjektet).

Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Ledelsen har brukt estimater og forut-

setninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig nedskrivninger på utlån. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimer og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over innværende og fremtidige perioder.

Gaver

Gaver bokføres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens styre og/eller forstanderskap.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig. Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen og regulerende myndighet vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det.

Segmentrapportering

SpareBank 1 Modum har privatkunder og bedriftskunder som sitt primære rapporteringsformat. Bankens presenterer sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metoden.

NOTE 3 – Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Prinsippene for risikostyring i SpareBank 1 Modum er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp risikoer slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens valgte risikoprofil. Risikostyringen skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse for derved å medvirke til finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av mulig synergi og diversifiseringseffekter

Styret skal påse at SpareBank 1 Modum har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring, herunder mål, rammer, fullmakter og retningslinjer. Administrerende banksjef er ansvarlig for å etablere en forsvarlig risikostyring. Dette betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner og – systemer, og at risikoeksponeringen overvåkes. De ulike forretningsområdene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde og skal påse at risikostyring og – eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt. Risk Management er uavhengig og ansvarlig for å videreutvikle bankens rammeverk for helhetlig risiko- og kapitalstyring, herunder risikopolicy, risikostrategier, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper. I tillegg er avdelingen ansvarlig for overordnet risikoovervåking og

periodisk risikorapportering til styret.

SpareBank 1 Modums risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og risikjustert kapital. For beregning av kredittrisiko benyttes modell utviklet av SpareBank 1 -alliansen. Modellen tar utgangspunkt i statistiske beregninger og baserer seg på at den risikjusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap. Beregning av risikjustert kapital for øvrige risikotyper baserer seg i større grad på kvalitative metoder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1 Modum på, så som:

- Strategisk mål bilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen til SpareBank 1 Modum er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne og eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsregle-

ment for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende banksjef innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan videre delegerer fullmakter. De delegerede fullmakter er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

SpareBank 1 Modum bruker statistiske modeller utviklet i SpareBank 1-alliansen som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko, samt misligholdte og nedskrevne engasjementer. Modellene valideres minimum årlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Banken etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår jevnlig bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og per utsteder.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som finansiering og rentehandel. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer.

SpareBank 1 Modum sine posisjoner i forhold til rammer rapporteres periodisk til styret og ledelsen. Styret har vedtatt rammer for den totale renterisiko. For aksjerisiko er det etablert maksimalrammer mot aksjemarkedet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesent-

lige økte kostnader i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditets-

prognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter, overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank.

Annet

Utvidet markedsinformasjon (Basel III - Pilar 3) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside.

NOTE 4 – Proforma sammenligningstall konsern 2017

	Proforma 2017	Proforma 2017
EIENDELER		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	22 391	213 400
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	338 576	78 246
	0	
Brutto utlån til og fordringer på kunder	7 164 010	
-Nedskrivninger på individuelle utlån	-1 531	62 027
-Nedskrivninger på grupper av utlån	-19 300	4 944
Sum netto utlån og fordringer på kunder	7 143 179	36 585
	0	
Obligasjoner og sertifikater	414 441	46 724
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	232 989	10 409
Eierinteresse i felleskontrollert virksomhet	72 982	
Utsatt skattefordel	2 444	
Goodwill	16 153	
Varige driftsmidler	48 796	
Andre eiendeler	3 334	
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	15 804	
SUM EIENDELER	8 311 087	285 955
GJELD OG EGENKAPITAL		
GJELD		
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 718 023	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 402 590	
Annen gjeld	57 995	
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter	11 644	
Pensjonsforpliktelser	7 044	
Ansvarlig lånekapital	89 693	
SUM GJELD	7 286 989	150 054
EGENKAPITAL		
Opptjent egenkapital:		
Opptjent egenkapital	1 008 343	
Gavefond	13 518	
Ikke kontrollerende eierinteresser	2 237	
SUM EGENKAPITAL	1 024 098	149 043
	0	
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	8 311 087	121 566

Utarbeidet for å vise proforma sammenligningsinformasjon om konsernregnskapet for 2017.

Proformataillene er utarbeidet som om datterselskapet Eiendomsmegler Dahl AS var en del av konsernet i hele 2017.

NOTE 5 – Netto renteinntekter

Morbank			Konsern
2017	2018	Renteinntekter	2018
3 389	3 430	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 668
209 303	228 035	Renter av utlån til og fordringer på kunder	228 035
414	2 203	Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	2 203
213 106	233 667	Sum renteinntekter	233 905
		Rentekostnader	
50 087	55 822	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	55 821
21 576	26 944	Renter på utstedte verdipapirer	26 944
2 685	3 261	Renter på ansvarlig lånekapital	3 261
3 878	3 974	Andre rentekostnader	4 016
78 225	90 001	Sum rentekostnader	90 042
134 880	143 666	Sum netto renteinntekter	143 863

NOTE 6 – Netto provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter	2018	2017
Garantiprovisjon	1 641	1 956
Verdipapiriromsetning og - forvaltning	1 752	1 677
Forsikringstjenester	10 946	11 338
Betalingsformidling øvrig	27 128	25 239
Boligkreditt	24 139	21 818
Sum provisjonsinntekter	65 607	62 027
Provisjonskostnader		
Andre gebyrer og provisjonskostnader	5 668	4 944
Sum provisjonskostnader	5 668	4 944
Sum netto provisjonsinntekter	59 939	57 083

NOTE 7 – Andre driftsinntekter

Morbank			Konsern
2017	2018	Renteinntekter	2018
446	489	Driftsinntekter faste eiendommer	489
179	717	Andre driftsinntekter	33 916
625	1 207	Sum andre driftsinntekter	34 406

NOTE 8 – Utbytte

	2018	2017
Utbytte fra aksjer, andeler og grunnfondsbevis	7 539	6 590
Utbytte fra felleskontrollert virksomhet	21 487	40 134
Utbytte fra konsernselskap	2 502	0
Sum utbytte	31 529	46 724

NOTE 9 – Netto verdiendring på verdipapirer

	2018	2017
Netto realiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	137	48
Netto urealiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	-	748
Netto realiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis	4 596	9 146
Netto urealiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis	(5 813)	370
Netto inntekter/ kostnader (-) på valuta og finansielle derivater	-	96
Sum netto verdiendring på verdipapirer	(1 080)	10 409

NOTE 10 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Morbank			Konsern
2017	2018		2018
37 701	39 090	Lønn	55 187
4 120	5 517	Pensjoner (note 19)	5 760
11 297	11 106	Sosiale kostnader	14 209
53 118	55 713	Sum personalkostnader	75 155
2017	2018	Ansatte	2018
63	64	Antall årsverk pr. 31.12:	78
65	67	Antall ansatte pr. 31.12:	81

Av totale bankinnskudd er 1,56 mill. kr bundet til skyldig skattetrekk i datterselskapet mens skattetrekk for morselskapet er sikret med garantier.

Opplysninger vedrørende ansatte i 2018

Tittel	Navn	Ordinær lønn	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnad	Sum	Lån
Adm. Banksjef	Egil Meland	1 769	248	1 036	3 053	0
Banksjef økonomi/finans	Kristin M. Skinstad	1 030	85	121	1 236	4 595
Banksjef HR, marked og forr.utvikling	Kirsten H. T. Wassend	989	76	102	1 167	1 750
Banksjef kunderettet virksomhet	Lars A. Hovland	920	114	87	1 121	4 268
Sum ledende ansatte		4 707	523	1 347	6 576	10 613
Øvrige ansatte						112 441

Rentesubsidiering av utlån til ansatte for 2018 er beregnet til 0,66 mill. kroner målt mot beste markedsrente. Rentesubsidieringen for 2017 var på 0,53 mill. kroner. Utlån til ansatte, se note 16.

Vilkår for lån til ledende ansatte og medlemmer av selskapsorganer avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for øvrige ansatte.

I henhold til ansettelsesavtalen har Adm. banksjef rett til å fratruke ved fylte 64 år med en pensjon på 70 % av lønn på fratredelsestidspunktet. Jfr. note 21

Den øvrige ledergruppen har ikke rettigheter utover ordinær pensjon tilsvarende øvrige ansatte ref. omtale under regnskapsprinsipper (note 2 og note 21).

Godtgjørelse til de ansatte er basert på fastlønn og det foreligger ikke bonusordninger for ansatte eller tillitsvalgte. Hele styret fungerer som godtgjørelsesutvalg etter § 3 i forskrift av 01.12.2010 om godtgjørelsesordninger.

Ytelser til styret i 2018

Tittel		Honorar	Lån	Garantier
Styreleder	Trond Gewalt	143	0	-
Nestleder	John Arne Haugerud	82	728	-
Styremedlem	Tom Berget	80	7 772	-
Styremedlem	Siv Hantho	83	306	-
Styremedlem	Anne Line Berglia	80	774	-
Ansattes representant	Arnt Olav Svensli	83	2 225	-
Ansattes representant	Anne Leversby	83	4 559	-
Vararepresentanter		18	-	-
Sum		651	16 364	-

Ansattes representanter i styret mottar også ordinær lønn, opptjener pensjonsrettigheter og mottar øvrig godtgjørelse som ikke er inkludert i tabellen over. Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styre-/møtehonorer.

Ytelser til generalforsamlingen i 2018

Tittel	Navn	Honorar	Lån	Garantier
Generalforsamlingens leder	Yngve Leren	38	2 925	-
Øvrige medlemmer		30	17 395	-
Sum		68	20 320	-

NOTE 11 – Andre driftskostnader

Morbank			Konsern
2017	2018	Kostnadsførte honorarer eksterne revisor (ink. mva)	2018
708	700	Lovpålagt revisjon	778
73	38	Skatterådgivning	
75	88	Andre attestasjonstjenester	88
461	704	Andre tjenester	823
1 316	1 529	Sum kostnadsførte godtgjørelser til revisor	1 689

NOTE 12 – Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette innebærer at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som forventes å reversere før.

Utsatt skatt er beregnet med 25 % pr 31.12.17 og 31.12.18. Utsatt skatt inkluderer 1 % - poeng finansskatt. Utsatt skatt i datterselskapet Eiendomsmeidler Dahl AS er beregnet med 22 %.

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen og spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt.

Forskjeller som utlignes	31.12.2018	31.12.2017	Endring	Konsern 31.12.18
Anleggsmidler	-3942	-3 296	-646	-3 980
Andre eiendeler	0	0	0	0
Finansielle eiendeler	0	65	-65	0
Gjeld	-130	535	-665	-130
Sum utlignbare forskjeller	-4 072	-2 696	-1 376	-4 110
25 % Utsatt skattefordel	-1 018	-674	-344	-1 027
Forskjeller som ikke utlignes				
Pensjonsforpliktelse	-8 877	-7 044	-1 833	-8 877
25 % Utsatt skattefordel	-2 219	-1 761	-458	-2 219
Sum utsatt skattefordel	-3 237	-2 435	-802	-3 246

Nedenfor er det vist hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt

	2018	2017	Konsern 2018
Ordinært resultat før skatt	124 695	146 444	129 318
Permanente forskjeller	-26 549	-53 438	-26 503
Endring midlertidige forskjeller	3 218	901	3 218
herav estimatavvik pensjon ført direkte mot egenkapitalen	-1 261	-838	-1 261
Årets skattegrunnlag	100 103	93 069	104 773
Skattesats	25%	25%	25%
Beregnet overskuddsskatt	25 026	23 267	26 100
Betalbar skatt på avgitt konsernbidrag	0	0	0
Rest betalbar skatt for inntektsåret 2017	929	0	929
Beregnet formuesskatt	1879	1 690	1 879
Balansført betalbar skatt	27 834	24 957	28 908
	2018	2017	2018
25 % av ordinært resultat før skatt	31 174	36 611	32 237
Formuesskatt	1 879	1 690	1 879
Permanente forskjeller	-6 635	-13 570	-6 625
Forskjell avsett og utliknet skatt tidligere år	-51	1 096	-51
			0
Endring i midlertidige forskjeller som ikke påvirker betalbar skatt	0	210	0
Resultatført skattekostnad	26 367	26 037	27 441
Effektiv skattesats	21,14%	17,78%	21,22%

NOTE 13 – Varige driftsmidler

Morbank				Konsern		
Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og tomter	Sum		Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og tomter	Sum
35 405	52 815	88 220	Anskaffelseskost 01.01.2018	35 405	52 815	88 220
1 651		1 651	Tilgang	1 702	-	1 702
1 792		1 792	Avgang	1 792	-	1 792
0		0	Utrangeringer	-	-	-
-141	0	-141	Anskaffelseskost 31.12.2018	(90)	-	(90)
		0	Samlede ordinære avskrivninger	29		29
-141	0	-141	Bokført verdi 31.12.2018	(119)	-	(119)
3 219	1 445	4 665	Ordinære avskrivninger 2018	3 248	1 445	4 694
3-10 år	11-40 år		Avskrivningssatser	3-10 år	11-40 år	

Banken leier lokaler for avdelingene i Øvre og Nedre Eiker, samt kontorplass hos Eiendomsmeidler Dahl AS.

Det er betalt 1,18 mill. kr i husleie og felleskostnader for leieforholdene i 2018.

Banken eier 2310 kvm til eget bruk i forbindelse med den ordinære driften. 50 kvm leies ut til annen virksomhet.

NOTE 14 – Goodwill

	Konsern Goodwill
Anskaffelseskost 01.01.2018	
Tilgang	16 153
Avgang	
Utrangeringer	
Anskaffelseskost 31.12.2018	16 153
Samlede ordinære avskrivninger	3 231
Bokført verdi 31.12.2018	12 922
Avskrivningssatser	5 år
Det er lineære avskrivninger	

Goodwill stammer fra oppkjøp av Eiendomsmegler Dahl AS

NOTE 15 – Kredittinstitusjoner

	31.12.2018	31.12.2017
Utlån til og fordringer på kred.inst.u.avtalt løpetid	113 642	297 557
Utlån til og fordringer på kred.inst.m.avtalt løpetid	55 000	55 000
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	168 642	352 557
Gjennomsnittlig rente	1,0%	0,9%

NOTE 16 – Utlån til og fordringer på kunder

	31.12.2018	31.12.2017
Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 062 648	998 434
Byggelån	220 212	150 195
Nedbetalingslån	6 705 716	6 001 808
Brutto utlån og fordringer på kunder	7 988 576	7 150 437
Herav utlån til ansatte	123 054	103 822
Av nedbetalingslån utgjør fastrente utlån		
Bokført verdi	631 768	470 960
Markedsverdi	633 755	477 148

Av bankens utlån er det utlån med avtalt fastrente som vil ha en markedsverdi som kan avvike vesentlig fra bokført verdi. For øvrige utlån med flytende rente anses bokført verdi å tilsvare markedsverdi.

Brutto kredittesporing

	31.12.2018	31.12.2017
Eiendeler		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	17 463	22 391
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	168 642	352 557
Brutto utlån og fordringer på kunder	7 988 576	7 150 437
Verdipapirer	846 757	720 412
Andre fordringer	19 056	19 138
Sum eiendeler	9 040 495	8 264 935
Forpliktelser		
Garantier	215 149	211 695
Ubenyttet kreditt	734 706	831 239
Sum kredittesporing	9 990 349	9 307 869

SpareBank 1 Modum benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Bankens reelle kredittisiko er derfor vesentlig lavere enn tabellen ovenfor viser. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Vurdering av sikkerhetens verdi skjer på utlånstidspunktet, og blir som hovedregel ikke oppdatert med mindre et lån anses som tapsutsatt.

Risikoklassifisering av utlån, garantier og trekkfasiliteter

	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet kreditt	
	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17
Laveste risiko	37,3 %	45,5 %	40,4 %	40,2 %	67,6 %	55,3 %
Lav risiko	29,3 %	24,9 %	47,1 %	46,3 %	11,7 %	10,2 %
Middels risiko	28,1 %	24,0 %	7,5 %	9,4 %	16,2 %	19,2 %
Høy risiko	3,2 %	2,5 %	2,6 %	1,7 %	2,9 %	4,4 %
Høyeste risiko	1,7 %	2,9 %	1,0 %	2,3 %	1,4 %	10,8 %
Misligholdte og nedskrevne	0,4 %	0,3 %	1,3 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %
Sum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Utlån og garantier fordelt etter geografisk område

	Brutto utlån		Garantier	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Buskerud	7 065 582	6 352 841	197 723	201 751
Oslo / Akershus	613 711	568 106	1 531	1 543
Vestfold	156 659	103 952	10 217	6 817
Resten av landet	137 762	118 533	5 678	1 585
Utlandet	14 862	7 005	-	-
Sum utlån og garantier fordelt på geografiske områder	7 988 576	7 150 437	215 149	211 695

Utlån, garantier med mer fordelt på næringer

	Brutto utlån				Garantier			
	31.12.2018		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2017	
	kr	%	kr	%	kr	%	kr	%
Lønnstakere og lignende	6 078 992	76,1 %	5 306 858	74,2 %	45 391	21,1 %	46 341	21,9 %
Bygg/anlegg/kraft	340 061	4,3 %	302 176	4,2 %	30 489	14,2 %	22 184	10,5 %
Primærnærings	281 169	3,5 %	302 802	4,2 %	1 172	0,5 %	1 772	0,8 %
Industri og bergverk	24 814	0,3 %	60 251	0,8 %	1 607	0,7 %	1 504	0,7 %
Varehandel, hotell og restaurantdrift	93 323	1,2 %	100 522	1,4 %	47 230	22,0 %	61 152	28,9 %
Transport	48 676	0,6 %	58 655	0,8 %	7 916	3,7 %	8 232	3,9 %
Eiendomsdrift	855 896	10,7 %	768 463	10,7 %	73 924	34,4 %	62 282	29,4 %
Tjenesteyt. næring	265 645	3,3 %	250 711	3,5 %	7 419	3,4 %	8 228	3,9 %
Sum utlån, garantier og bevilgninger fordelt på næringer	7 988 576		7 150 437		215 149		211 695	

Utvikling siste 5 år misligholdte (over 90 dager) og tapsutsatte engasjement

	2018	2017	2016	2015	2014
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	12 734	14 478	26 702	22 265	25 567
- individuelle nedskrivninger	859	859	8 470	2 482	2 621
Netto misligholdte engasjement	11 875	13 619	18 232	19 782	22 946
Øvrige tapsutsatte engasjement:	2018	2017	2016	2015	2014
Brutto tapsutsatte engasjement	14 991	1 176	1 942	2 046	11 613
- individuelle nedskrivninger	4 964	671	472	411	3 144
Netto tapsutsatte engasjement	10 027	505	1 470	1 636	8 470

Banken har ikke misligholdte eller øvrige tapsutsatte garantier.

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne engasjement

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelse si betalingsformidlingen. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er forfalt.

2018	Inntil 30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Bedriftsengasjement	10 713	2 194	0	5 416	18 324
Privatengasjement	75 460	8 664	1 471	6 614	92 209
Sum	86 173	10 858	1 471	12 031	110 532

Individuelle nedskrivninger

	31.12.2018	31.12.2017
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	1 531	8 942
- periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivninger	0	7 765
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	232	0
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden inkl amortiseringseffekt	4 060	794
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	0	441
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12	5 823	1 531

Det er kun foretatt individuelle nedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder. De individuelle nedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og privatmarkedet.

Individuelle nedskrivninger på;	31.12.2018	31.12.2017
bedriftsengasjement	4 764	470
privatengasjement	1 059	1 060
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	5 823	1 531

Gruppenedskrivninger

	31.12.2018	31.12.2017
Gruppevisse nedskrivninger pr. 01.01.	19 300	19 300
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	-3 900	0
Gruppevisse nedskrivninger pr. 31.12.	15 400	19 300

De gruppevisse nedskrivningene er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut i fra en total vurdering av engasjementene. Det er kun foretatt gruppenedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder. Gruppenedskrivningene fordeler seg som følger på bedrifts- og privatmarkedet;

Gruppevisse nedskrivninger fordelt på;	31.12.2018	31.12.2017
bedriftsengasjement	10 050	14 200
privatengasjement	5 350	5 100
Sum gruppenedskrivninger pr. 31.12.	15 400	19 300

Kostnadsførte tap på utlån og garantier

	2018	2017
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	3 500	(7 461)
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	(3 900)	-
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som nedskrivning	-	7 765
+ periodens konstaterte tap som tidligere ikke er avsatt som nedskrivning	232	13
+/- korreksjon for amortiserte nedskrivninger	854	46
+/- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte tap	(348)	(263)
Kostnadsført tap på utlån	338	101

NOTE 17 – Obligasjoner og sertifikater

	31.12.2018	31.12.2017
Obligasjoner	470 550	414 442
Sum obligasjoner og sertifikater	470 550	414 442
Kontroll	470 550	414 441

Obligasjoner 2018	Pålydende	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Bokført verdi
Obligasjoner utstedt av Kredittforetak	465 000	465 170	466 822	466 020
Ansvarlig lånekapital	4 522	4 522	4 573	4 530
Sum obligasjoner	469 522	469 692	471 394	470 550

Alle verdipapirene er børsnoterte og i NOK. Ved fastsettelsen av virkelig verdi er børskursen pr. 31.12.2018 lagt til grunn. Gjennomsnittlig effektiv rente på obligasjoner og sertifikater utgjør 1,38 %, og er beregnet ut fra 12 måneders gjennomsnittlige beholdning.

NOTE 18 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter

	31.12.2018	31.12.2017
Aksjer vurdert som anleggsmidler (a)	351 523	287 276
Aksjer vurdert som omløpsmidler (b)	8 407	4 478
Aksjefond vurdert som omløpsmidler (c)	13 774	14 217
Sum aksjer, andeler og grunnfondsbevis	373 704	305 971

Selskapets navn	Vår beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS, org.nr 988738387	1 373 943	1,91%	206 128	221 242	206 128
SpareBank 1 Næringskreditt AS, org.nr 894111232	73 231	0,47%	9 154	9 766	9 154
SamSpar AS **, org.nr 977061164	66 537	7,50%	69 252	125 653	69 252
SamSpar Bankinvest AS **, org.nr 992083832	568	5,25%	3 730	34 987	3 730
SamSpar Utvikling DA, org.nr 987804467	882 661	4,82%	883	883	883
SpareBank 1 Kredittkort AS, org.nr 975166453	32 582	1,13%	10 098	13 832	10 098
SpareBank 1 Betaling AS, org.nr 919116749	80	0,96%	4 512	6 289	4 512
SpareBank 1 Asept AS, org.nr 913655001	1 087		96	96	96
SpareBank 1 ID AS, org.nr 913687582	1 383		230	230	230
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, org.nr. 938521549	839	1,37%	13 069	13 069	13 069
SpareBank 1 Markets AS, org.nr. 992999101	22 446	0,75%	4 481	4 481	4 481
Kredittforeningen for sparebanker, org.nr 986918930	920	*	948	948	948
Eksportfinans ASA, org.nr 816521432	188	*	2 490	3 823	2 490
Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS, org.nr 953376040	150	15,00%	4 586	4 586	4 586
Eiendomsmegler Dahl AS, org.nr 912352331		70,30%	21 500	21 500	21 500
Aksjer ikke spesifisert		*	368	368	368
Sum aksjer vurdert som anleggsmidler (a)			351 523	461 752	351 523

* Bankens eierandeler i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

** Aksjer/ andeler i felleskontrollert virksomheter

Ingen av anleggsaksjene er børsnoterte selskap

Beholdningsendringer av aksjer vurdert som anleggsmidler

Inngående balanse	287 276
Tilgang	68 337
Avgang	-4 089
Nedskrivning	
Utgående balanse	351 523

Bankens beholdning av omløps- aksjer og -aksjefond vurderes til børskurs pr 31.12.2018

Selskapets navn	Vår beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Omløpsaksjer					
NHY, org nr 914778271 70 000	*	3 238	2 744,0	2 744	
AKER BP, org nr 989795848	8 000	*	2 046	1 744	1 744
Petroleum Geo Services AS, org nr	110 000	*	1 687	1 299	1 299
Orkla ASA, org nr 910747711	30 000	*	2 240	2 041	2 041
Otello Corp ASA, org nr 974529459	44 000	*	2 204	579	579
Sum aksjer vurdert som omløpsmidler (b)			11 415	8 407	8 407

Aksjefond

First Generator A	724	*	2 000	1 736	1 736
First Globalt Fokus	5 416	*	6 000	4 462	4 462
Fondsfinans Global Helse	31	*	1 000	1 063	1 063
Fondsfinans Global Energi	181	*	500	403	403
ODIN Energi B	9 626	*	1 000	883	883
ODIN Global B	26 561	*	2 703	3 351	3 351
Garantum autocall svenske selskaper 3278	30 000	*	3 000	1 876	1 876
Sum aksjefond vurdert som omløpsmidler (c)			16 203	13 774	13 774

* Bankens eierandelene i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

Resultatført verdiendring på omløpsaksjer og aksjefond utgjør – 5,4 mill. kr pr 31.12.2018

NOTE 19 – Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

Firma	Type	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent
Investeringer i datterselskap				
Eiendomsmegler Dahl AS	Datter	13.03.2018	Drammen	70,5 %
Investeringer i tilknyttede selskaper				
Pro 3484 AS	TS	30.05.2014	Drammen	49,0 %
Investeringer i felleskontrollert virksomhet				
Samarbeidende SpareBanker AS	FKV	19.10.1999	Oslo	7,5 %
Samarbeidende SpareBanker Bankinvest AS	FKV	11.12.2018	Oslo	5,3 %

	Årsresultat	Egenkapital	Vurderingsmetode
Eiendomsmegler Dahl AS	3 549	7 585	Konsolidert
Pro 3484 AS	-1 131	-1 764	Kostmetoden
Samarbeidende SpareBanker AS	290 201	1 675 370	Kostmetoden
Samarbeidende SpareBanker Bankinvest AS	56 062	666 419	Kostmetoden

NOTE 20 – Nærstående parter

Lån til datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er gitt til ordinære kundevilkår. Alle tall er morbank.

Lån	Datterselskaper	Tilknyttet selskaper	Felleskontrollerte virksomheter
Lån utestående pr 01.01		12 080	4 458
Lån innvilget i perioden			
-Tilbakebetaling	606		
Utestående lån pr 31.12	-	11 474	4 458
Renteinntekter	653	89	
Nedskrivning utlån			
Gjeld			
Innskudd pr 01.01		5	
Nye innskudd i perioden	6 155		
-Uttak		0	
Innskudd pr 31.12	6 155	5	-

NOTE 21 – Pensjonsforpliktelser

	31.12.2018	31.12.2017
Pensjonsforpliktelse	8 244	6 236

Ansatte i banken

SpareBank 1 Modum har pr 31.12.2018 innskuddspensjon for sine ansatte. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Banken har inngått avtale om førtidspensjonsordning til administrerende banksjef i SpareBank 1 Modum.

AFP-ordningen, gjeldende fra 2011 skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flertaksforetaksordning og finansieres gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn. Det foreligger foreløpig ikke tilgjengelig informasjon for innregning av denne forpliktelsen og ordningen er derfor foreløpig behandlet som en innskuddspensjonsordning.

SpareBank 1 Modum har hatt en ordning med mulighet til å søke om gavepensjon mellom 62 år og 67 år. Ordningen er under avvikling. Det er laget en overgangsordning for ansatte som fyller 62 år innen 2021. Det er i regnskapet foretatt en avsetning med et nominelle beløp, totalt 0,6 mill. kr.

Ved beregningene er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60%	2,40%
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	0,00%	0,00%
Årlig lønnsregulering	2,75%	2,50%
Årlig økning i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,50%	2,25%
Årlig regulering av pensjoner	0,00%	0,00%

Øvrige sentrale forutsetninger:

	2018	2017
Uttakssannsynlighet AFP	IA	IA
Benyttet levealderstabell	K2013	GAP07

Spesifikasjon av estimatavvik ført direkte mot egenkapitalen (netto etter skatt)

	Morbank 2018	Morbank 2017
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	(946)	(629)
Sum estimatavvik ført direkte mot egenkapitalen	(946)	(629)

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

	Morbank 2018	Morbank 2017
Underdekning usikret ordning adm.banksjef	(8 244)	(6 236)
Balansførte pensjonsforpliktelser inkl. aga	(8 244)	(6 236)

Årets pensjonskostnad

	Morbank 2018	Konsern 2018	Morbank 2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	661	661	557
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	148	148	123
Arbeidsgiveravgift	93	93	79
Sum ytelsesbaserte ordninger	903	903	758
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	4 615	4 857	3 362
Netto pensjonskostnader	5 517	5 759	4 120

Arbeidsgiveravgift er inkludert i netto pensjonskostnader.

NOTE 22 – Ansvarlig lån og fondsobligasjon

	31.12.2018	31.12.2017
SpareBank 1 Kredittkort AS	1 234	1 234
SpareBank 1 Finans-Midt Norge AS	3 288	3 288
Sum kostpris ansvarlig lån/ fondsobligasjoner	4 522	4 522

SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Finans-Midt Norge AS er klassifisert som obligasjoner i balansen.

NOTE 23 – Innskudd fra og gjeld til kunder

	31.12.2018		31.12.2017	
	Beløp	Gj.snittlig rentesats %	Beløp	Gj.snittlig rentesats %
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	4 784 605	0,9	5 324 341	0,8
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	1 332 234	2,6	393 682	2,3
Sum innskudd fra kunder	6 116 839	1,0	5 718 023	0,9

Gjennomsnittrente er beregnet som et gjennomsnitt for de respektive balansepostene pr 31.12.2018.

	31.12.2018	31.12.2017
Innskudd fordelt på næring		
Lønnstakere og lignende	3 699 108	3 533 859
Bygg/anlegg	309 276	264 404
Vareh/hotell/rest.	110 674	126 193
Transport/komm.	114 651	109 121
Omset/drift av fast eiendom	387 958	180 168
Tjenesteyt. næring	1 186 634	1 180 215
Industri og bergverk	166 587	168 502
Primærnæringer	141 951	155 561
Sum innskudd fordelt på næring	6 116 839	5 718 023

	31.12.2018	31.12.2017
Innskudd fordelt på geografiske områder		
Buskerud	5 471 766	5 066 033
Oslo	186 119	220 014
Akershus	122 115	123 709
Vestfold	187 973	162 150
Øvrige	119 181	118 025
Utllandet	29 686	28 093
Sum innskudd fordelt på geografiske områder	6 116 839	5 718 023

NOTE 24 – Gjeld

Sertifikat- og obligasjonsgjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer:

		Beløp	Gj.snitt rente	Forfall
MODSB14 PRO	NO0010739980	124 996	1,5%	2019
MODSB16 PRO	NO0010767007	225 038	1,9%	2019
MODSB17 PRO	NO0010771553	199 929	1,8%	2020
MODSB18 PRO	NO0010790306	129 873	1,8%	2022
MODSB20 PRO	NO0010798242	200 143	1,6%	2020
MODSB21 PRO	NO0010809106	300 503	1,8%	2021
MODSB22 PRO	NO0010820756	299 918	1,6%	2021
MODSB23 PRO	NO0010826290	199 956	1,7%	2021
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir		1 680 357	1,7%	

Ansvarlig lånekapital

		Beløp	Gj.snitt rente	Forfall
Ansvarlig lånekapital	NO0010765043	44 894	4,2%	Evigvarende
Ansvarlig lånekapital	NO0010792773	44 880	2,8%	Evigvarende
		89 773	3,5%	

Gjennomsnittrenten for hvert lån er beregnet på grunnlag av faktiske rentekostnader i året i % av bokført verdi.

NOTE 25 – Egenkapital

Morbank:

	Sparebank fond	Gavefond	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2017	1 008 343	13 518	1 021 861
Resultat for regnskapsåret	98 328		98 328
Estimatavvik pensjoner	(946)		(946)
Utdelt fra gavefond		(8 088)	(8 088)
Overføring til gavefond	(8 000)	8 000	-
Sum egenkapital pr 31.12.2018	1 097 725	13 430	1 111 155

% av gjennomsnittlig forvaltningskapital

	2018	2017
Resultat av ordinær drift etter skatt	1,1	1,5

Konsern:

	Sparebankens Sum	Gavefond	Ikke kontrollerende eierinteresser	Sum Egenkapital
Egenkapital 31.12.2017	1 008 343	13 518		1 021 861
Minoritetesandel ved kjøp av Eiendomsmegler Dahl AS			2 237	2 237
Resultat for regnskapsåret	95 097		1 047	96 145
Estimatavvik pensjoner	(946)			(946)
Utdelt fra gavefond		(8 088)		(8 088)
Overføring til gavefond	(8 000)	8 000		-
Avsatt utbytte til minoritetsaksjonærer			(1 047)	(1 047)
Sum egenkapital pr 31.12.2018	1 094 494	13 430	2 237	1 110 161

NOTE 26 – Kapitaldekning

Pr 31.12.2018 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 %, systemrisikobuffer 3 % og motsyklisk kapitalbuffer 2 %. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 %, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 12 %. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 Modum på 2,5 %. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inkl. pilar 2-kravet, er dermed 14,5 %.

For 2018 foretar banken ved anvendelse av regler om kapitalkrav forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidene gruppe, jf. Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB 1 Boligkreditt AS, SB 1 Næringskreditt AS, SB 1 Kredittkort AS, SB 1 Finans Midt-Norge AS og SamSpar Bankinvest I AS (BN Bank). I tillegg er full innføring av overgangsregelverket under CRD IV gjennomført (2017).

Bankens investering i datterselskapet Eiendomsmeidler Dahl AS faller inn under størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskriftens § 17, og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

SpareBank 1 Modum benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Bankens mål om ren kjernekapital er minimum 15 % og målet for total kapitaldekning er 18,5 % for morbank.

Forholdsmessig konsolidering

(Hele tusen kr)	31.12.2018
Ren kjernekapital	1 118 190
Kjernekapital	1 144 986
Ansvarlig kapital	1 271 562
Totalt beregningsgrunnlag	6 874 979
Ren Kjernekapital	16,3 %
Kjernekapitaldekning	16,7 %
Kapitaldekning	18,5 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage Ratio)	8,1 %

Morbank

(Hele tusen kroner)	31.12.2018	31.12.2017
Opptjent egenkapital	1 097 725	1 008 343
Avsatt til utbytte	13 430	13 518
Balansført egenkapital	1 111 155	1 021 861
Verdiendring som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-23	-20
Fradrag for direkte og indirekte investering i selskaper i finansiell sektor	-220 157	-161 470
Ren Kjernekapital	890 975	860 371
Fondsobligasjoner	-	-
Fradrag for direkte og indirekte investering i selskaper i finansiell sektor	-	-
Kjernekapital	890 975	860 371
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	89 773	89 693
Fradrag for direkte og indirekte investering i selskaper i finansiell sektor	-1 914	-16 420
Ansvarlig kapital	978 834	933 644

Riskoveid beregningsgrunnlag

Institusjoner	40 991	72 177
Foretak	1 785 895	1 387 216
Massemarked	2 485	4 884
Pantesikkerhet i eiendom	2 601 182	2 550 432
Forfalte engasjementer	13 935	15 414
Høyrisiko-engasjementer	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	33 067	27 519
Andeler i verdipapirfond	16 203	12 124
Egenkapitalposisjoner	146 930	124 951
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	72 551	59 577
Sum kredittrisiko	4 713 239	4 254 293
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	2 973	2 301
Operasjonell risiko	393 101	366 515
Totalt beregningsgrunnlag	5 109 313	4 623 109

Kapitaldekning

Ren Kjernekapitaldekning	17,4 %	18,6 %
Kjernekapitaldekning	17,4 %	18,6 %
Kapitaldekning	19,2 %	20,2 %
Bevaringsbuffer (2,5 %)	127 733	115 578
Motsyklisk buffer (2,0 %)	102 186	92 462
Systemrisikobuffer (3,0 %)	153 279	138 693
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	383 198	346 733
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	229 919	208 040
Pilar 2-krav (2,5 %)	127 733	115 578
Tilgjengelig ren kjernekapital	150 125	190 020
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	9,6 %	10,3 %

NOTE 27 – Finansielle derivater

Swap avtaler	Nominelt beløp		Virkelig verdi	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Sikring av utlån til og fordringer på kunder	575 000	415 000	-8 759	-9 581
Sum	575 000	415 000	-8 759	-9 581

Nominelt beløp tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalene og som er grunnlag for beregning av renter og avkastning. Virkelig verdi tilsvarer det banken vil betale/motta ved realisasjon av avtalene. Gjennomsnittlig gjenstående løpetid er 3,73 år.

Sikringsinstrumentene er ikke balansført da de på balansedagen er ansett å være effektive. Instrumentene sikrer virkelig verdi av balanseførte eiendeler og gjeld. Mer-/mindre verdi på instrumentene motsvares av tilsvarende mer-/mindre verdi på sikringsobjektene (utlån, innskudd og innlån).

NOTE 28 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er den risiko banken har for å ikke kunne gjøre opp sine forpliktelser. Ved årsskifte hadde banken disponible ubenyttede trekkfasiliteter i andre finansinstitusjoner på til sammen 80 mill. kroner. Innskuddsdekningen var 76,6 % pr 31.12.18.

Restløpetiden for balanseposter pr 31.12.2018

	På fore- spørsel	1 mnd. til 3 mdr.	fra 3 mdr. til 1 år	fra 1 år til 5 år	over 5 år	uten restløp.	totalt
EIENDELSPOSTER							
Kontanter og fordringer på sentralbanker						17 463	17 463
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	113 651	55 000					168 651
Utlån til og fordringer på kunder	7 356 831	14 281	39 947	483 394	94 147		7 988 600
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer			55 060	411 755	2 878		469 693
Øvrige eiendeler med restløpetid	355 808		3 237				359 046
Eiendeler uten restløpetid						64 481	64 481
Sum eiendeler	7 826 290	69 281	98 244	895 149	97 025	81 944	9 067 934
GJELDSPOSTER							
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 220 452	883 087	13 300				6 116 839
Øvrig gjeld med restløpetid	124 996		225 038	1 420 156		60 873	1 831 063
Gjeld uten restløpetid						8 877	8 877
Gavefond						13 430	13 430
Egenkapital						1 097 725	1 097 725
Sum gjeld og egenkapital	5 345 448	883 087	238 338	1 420 156	0	1 180 905	9 067 934
NETTO LIKV.EKSP. PÅ BALANSEN	2 480 842	-813 806	-140 094	-525 007	97 025	-1 098 961	

Poster utenom balansen:

Ikke-balanseførte fin. Instrumenter	0	-	-	-	-	-	-
NETTO LIKVIDITETSEKSPONERING	2 480 842	-813 806	-140 094	-525 007	97 025	-1 098 961	-

LIQUIDITY COVERAGE RATIO (LCR)

LCR er beregnet til 104% pr 31.12.18. Banken har kun NOK som signifikant valuta. Finanstilsynets minimumskrav er 100%.

NOTE 29 – Garantiansvar

Garantiansvar fordelt på garantiformer	31.12.2018	31.12.2017
Betalingsgarantier	169 422	178 048
Kontraktsgarantier	29 680	18 687
Annet garantiansvar	16 046	14 960
Sum garantiansvar	215 149	211 695

Det er i tillegg gitt en garanti overfor SpareBank 1 SMN på 80 mill. kr i forbindelse med funksjonen som engrosbank for betalingsformidling.

NOTE 30 – Pantstillelser

Det er innskudd og deponert obligasjoner på 110 mill. kroner som sikkerhet for opptak av F-lån i Norges Bank. F-lån er det instrumentet som primært blir brukt for å tilføre likviditet til banksystemet fra Norges Bank. F-lån er lån mot sikkerhet i verdipapirer til fast rente og gitt løpetid. Løpetiden på F-lån varierer og avhenger av likviditetssituasjonen i banksystemet.

NOTE 31 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- Basisrisiko
- Administrativ renterisiko
- Spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plassering og innlån gjennom rentebinding samt ved bruk av derivater.

Basisrisikoen er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til personkunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

Spreadrisikoen er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserentene, for eksempel statsrentene eller swaprentene.

Basisrisiko	31.12.2018	31.12.2017
Obligasjoner og sertifikater	-587	-520
Fastrenteutlån	-23 060	-13 045
Fastrenteinnskudd	67	114
Sertifikattlån		
Obligasjonslån	2 213	1 866
Derivater	21 459	10 023
Renterisiko ved 1 prosentpoeng endring	92	-1 562
Skatt (25% / 27%)	23	-375
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	69	-1 187

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Hovdevn. 9, NO-3370 Vikersund

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 Modum

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebank 1 Modum som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift, og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

3

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Vikersund, 13. februar 2019

ERNST & YOUNG AS

Thomas Karlsen
statsautorisert revisor

Erklæring fra styret og administrerende banksjef

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar 2018 til 31. desember 2018, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av SpareBank 1 Modums eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Vi bekrefter også at opplysninger i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor.

Styret i SpareBank 1 Modum

Vikersund, 13. februar 2019

Trond Gewalt
Trond Gewalt
styrets leder

John-Arne Haugerud
John-Arne Haugerud
nestleder

Tom Berget
Tom Berget

Siv Hantho
Siv Hantho

Anne Line N. Berglia
Anne Line Berglia

Arnt Olav Svensli
Arnt Olav Svensli

Anne Leversby
Anne Leversby

Egil Meland
Egil Meland
adm. banksjef

SpareBank 1 Modums tillitsvalgte

Generalforsamling

Innskytervalgte forstandere:

Yngve Leren, leder	Åmot
Boye Arntzen, nestleder	Åmot
Hilde S. Grønhovd	Geithus
Vegard Jelstad	Geithus
Kristi Marie Aasand	Hokksund
Pål Stenbro	Vikersund
Grete Leversby Letmolie	Skotselv
Ola Bjølgerud	Vikersund
Hanneke Van Riet Molenaar	Vikersund

Innskytervalgte vararepresentanter:

1. Lene Weum	Åmot
2. Halvor Andreas Hartz	Åmot
3. Anne-Grethe Jacobsen	Vikersund

Representanter valgt av de ansatte:

Gro Spone	Vikersund
Øyvind Blix	Vikersund
Lars Willy Danielsen	Åmot

Ansattes vararepresentanter:

1. Johan Stærkebye	Vikersund
2. Hans Thore Grøterud	Vikersund

Styre:

Trond Gewalt, styreleder
 John Arne Haugerud, nestleder
 Siv Hantho
 Tom Berget
 Anne Line Berglia
 Anne Leversby, ansattes representant
 Arnt Olav Svensli, ansattes representant

Vararepresentanter styre:

Ole Eivind Svendby
 Kari Mette Høstvik

Tove Beate Jelstad, for de ansatte
 Ole Gunnar Fidjestøl, for de ansatte

Revisjon:

Statsaut. revisor Thomas Karlsen i
 Ernst & Young AS

SpareBank
MODUM

SpareBank 1 Modum
NO 937 889 186

Telefon 915 02270
post@sb1modum.no
www.sparebank1.no/modum

SpareBank 1 Modum
Postboks 114
3371 Vikersund

Avdelinger:
Vikersund, Vikersundgt. 29
Åmot, Lilleåsgt. 2A
Hokksund, Stasjonsgt. 61
Mjøndalen, Strandveien 39-41